NATIONAL LIBRARY
JAN 2 1969
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — I. ŠIMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.
WEDNESDAY, JANUARY 8, 1969

LATVIJA
AMERIKĀ

3. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 8. JANVĀRIS 19. GADS
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENTS OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Tanki uz Maskavu un Ļeņingradu?

SENSACIONĀLS IGAUNIJAS INTELIĢENCES MEMORANDS

Šī laikraksta slejās jau rakstīts par padomju atomzinātnieku Zacharovu, kuŗš pagājušā gada jūnijā parakstīja īpašu protesta memorandu pret Pad sav. politiku un dedzīgi iestājās par Čechoslovakijas uzsākto reformu ceļu. Zacharovs ir Maskavas zinātņu akadēmijas loceklis, tātad — sasniedzis augstāko pakāpi padomju vadītajā zinātnieku hierarchijā. Protams, Zacharova memorands Padomju savienībā nav publicēts, bet tas, tāpat kā daudzi citi šādi sacerējumi, iet no rokas rokā. Tā kāds eksemplārs nokļuva arī brīvajā pasaulē un pagājušajā vasarā parādījās lielākajos vācu, angļu un amerikāņu preses izdevumos. Cik zināms, čeka Zacharovu gan pratinājusi, taču viņš joprojām ir uz brīvām kājām.

Tagad, pašās 1968. gada beigās, šim Zacharova sacerējumam pievienojies jauns dokuments, kuŗu parakstījuši, kā burtiski teikts, „daudzi Igaunijas PSR techniskās inteliģences pārstāvji". Savus vārdus viņi tomēr nav uzdevuši gluži labi saprotamu iemeslu dēļ. Arī šis raksts izdabūts laukā no Pad. savienības pa slepeniem ceļiem. Pirmā reakcija uz šo jauno memorandu Rietumos ir tāda, ka šis vēstījums no padomijas cietuma ir vēl daudz sensacionālāks un ievērojamāks par Zacharova sacerējumu.

Igaunijas inteliģences pārstāvji Zacharova izteicienus un konstatējumus vietām papildina, ejot savās prasībās vēl tālāk, bet vietām Zacharovu arī kritizē tādēļ, ka viņš nav saskatījis Pad. savienības nelaimju īsto cēloni. Tā, piemēram, Zacharovs esot licis pārāk lielas cerības uz zinātniski techniskiem līdzekļiem, uz cilvēku veselo saprātu, taču tai pašā laikā atstājis nepamanītus iekšējos, politiskos, organiskos līdzekļus.

20. gadsimta politiskie satricinājumi, — teikts igauņu zinātņu vīru memorandā, — bijuši par iemeslu kristietības kā ideoloģiskā pamatfaktora iznīcināšanai, bijuši cēlonis sabiedrības morālisko vērtību sagraušanai. Jaunā materiālistiskā ideoloģija nav šīs iznīcinātās vērtības aizstājusi, ko tā arī nemaz nespēj. Reizē ar to izveidojies morālisks tukšums. Par visu notikušo nav vainojams vienīgi Staļins. Par visām briesmīgajām Staļina laika parādībām atbildība piekrīt arī sabiedrībai!

Memoranda autori tālāk vaicā: Vai šī sabiedrība ar savu vienaldzību, bezkritisko nostāju, rāpošanu uz vēdera, ignoranci un beidzot ar savu cietsirdību nav tieši provocējusi personības kulta ekscesus? Koka dieveklis nav iedomājams bez šī elka pielūdzējiem. Pat vairāk: ja parādītos jauns Staļins, ir iespējams, ka viss sāktos atkal no jauna. Vienīgi paceļot sabiedrības morālisko līmeni, kāpinot apzinīgo pilsonisko aktivitāti un modinot personīgo atbildības apziņu būtu iespējams stāties pret asiņainajai bakchanālei.

Tad Igaunijas inteliģences pārstāvji pievēršas tuvāk jautājumam, kas darāms iekšpolitiskajā laukā. Padomju sabiedrība joprojām atrodas nelīdzsvarā, ir jodzīga un nedroša. Katru brīdi pie stūres var nākt kāda stipra personība un uzspiestu jaunstaļinisku režīmu un iegrūstu zemi nelaimēs un vardarbības bezdibenī. Un tad ievērojami palielinātos Zacharova minētais 10—15 miljonu lielais upuru skaits. Pilsoņu politiskā (un ne tikai intelektuālā vien) brīvība un atbrīvošanās no līdzekļu pret jaunstaļinismu. Nav iespējama sabiedrības attīstība bez pašas sabiedrības aktīvas piedalīšanās.

Iestājoties par plašu demokratizāciju, kuŗa „nepieciešama tikpat kā gaiss elpošanai", memoranda autori izsakās: Likumīgi nokārtojamas mazākuma tiesības nostāties opozicijā. Valdības iestāžu darbība pakļaujama publiskai kontrolei. Augstākā birokratija ar varas stāvokli saistītās pozicijas nedrīkst uzskatīt par kaut ko tādu, kas iegūstama mantojuma ceļā. Vēlēšanu sistēmai jādibinās uz vairāku partiju principa. Nekavējoties atbrīvojamas sabiedrības vadītājas personas, dižākie un drosmīgākie pārstāvji, kuŗiem laupīta brīvība tādēļ, ka tie iedrīkstējušies patstāvīgi domāt, radīt un paust savus uzskatus. — Atsevišķā memorandā pieminēti notiesātie rakstnieki Daniels un Siņavskis, kā arī pagājušā gada 25. augusta demonstrācijas dalībnieki Maskavas Sarkanajā laukumā pret Čechoslovakijas okupēšanu.

Tautību jautājums atrisināms taisnīgi un garantējamas tautu tiesības uz suverēnu un neatkarīgu valsts vadību. Visām sabiedrības šķirām un kārtām piešķiramas vienlīdzīgas tiesības.

Tā sauktie (režīma) teorētiķi un pieglaudīgie apmelotāji apvaino vadošo inteliģenci cionismā un kontrrevolūcijā. „Ne kontrrevolūcija rakstīta mūsu karogos, bet gan kontrstaļinisms," teikts uzsaukumā, kuŗa autori, acīm redzami, ar kontrrevolūciju saprot parasto padomju dialektikā lietoto jēdzienu: kapitālisma atjaunošanu zemē, īpašumu atdošanu agrākajiem saimniekiem. „Divdesmit gadu pagājuši kopš partijas 20. kongresa, un mēs gaidām un ilgojam, lai mūsu valdība sāktu atbrīvošanas reformas. Mēs esam ar mieru vēl kādu laiku lūgt un gaidīt. Beidzot mēs prasīsim un rīkosimies. Un tad nevajadzēs vairs tanku divīzijas sūtīt uz Prāgu un Bratislavu, bet tās būs jāliek lietā pašā Maskavā un Ļeņingradā!"

Runājot par starptautisko lauku, dokumentā tālāk uzsvērts, ka padomju miermīlīgās koeksistences — blakus sadzīvošanas doktrīna nav radusies humānu apsvērumu dēļ, bet no diktājušas balles par pašas Pad. savienības drošību. „Vai tā nebija mūsu valsts, kas laikā no 1939.—1949. gadam sev 'pievienoja' territoriju 700.000 kvadrātkilometru kopplatībā un uzspieda militāru un politisku kontroli Eiropā vien astoņām valstīm, kuŗas kopā aptveŗ 1274 miljonu kvadrātkilometru?" (Še, liekas, domātas Rumānija, Ungārija, Bulgārija, Čechoslovakija, Polija, Latvija, Lietuva un Igaunija. Bet kur tādā gadījumā paliek Vācijas padomju josla? Jeb vai tā būtu domāta Rumānijas vietā? — Ref.) Memorandā tālāk pasvītrots: „Šai pašā laikā pārējo uzvarētāju nāciju territorijas gandrīz nemaz nemainījās." Un vēl tālāk: „Arī mums jāatsakās no territorijas bezjēdzīgas paplašināšanas un vispār no agresīva kursa. Lai radītu virkni neitrālu valstu gar mūsu robežām Apvienoto nāciju uzraudzībā, mums jāizlīgst ar pārējām valstīm. Galvenā valsts jājama kaŗa mašinērijas izbūvei, bet gan kultūrālu un saimniecisku vērtību radīšanai. Tā kā par saspīlējumu pasaulē mēs esam vainīgi ne tikvien pusapmērā, bet gan tālu pāri puse, tad mūsu pienākums ir spert pirmos un svarīgākos soļus nomierināšanās virzienā."

Nozīmīgā apcerējuma autori tad pievēršas saimnieciskajiem jautājumiem, iestājoties par piemērotu saimniecisku formu atrašanu, kuŗas nekalpotu tik daudz valsts vajadzībām, bet gan apmierinātu visu sabiedrības locekļu prasības. Se, acīm redzami, dokumenta rakstītāji vēršas pret parasto padomju saimniecisko politiku, kuŗa arvien pirmajā vietā liek smago un bruņošanās rūpniecību uz plašā patēriņa pre-

(Nobeigums 8. lpp.)

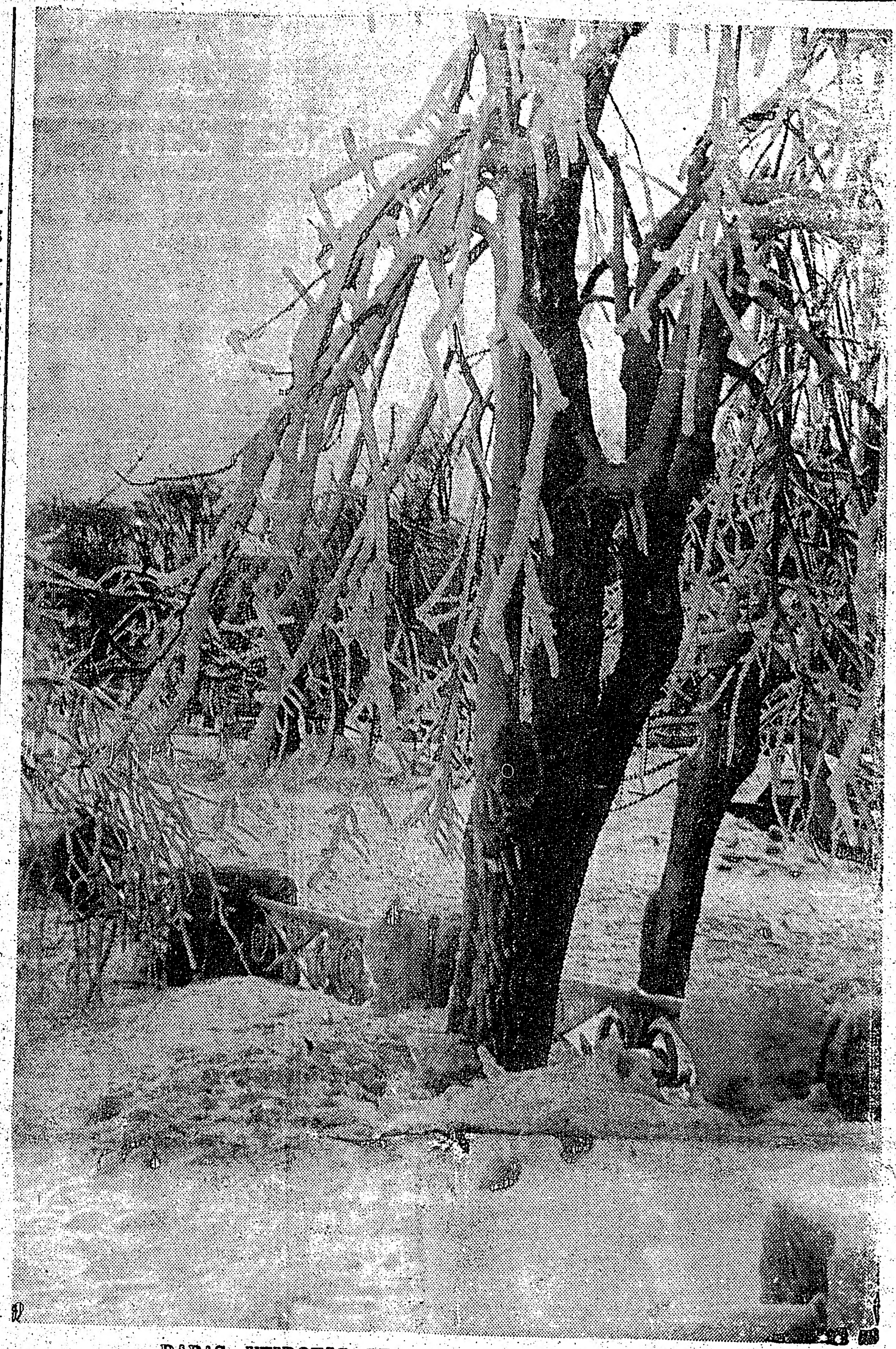

DABAS VEIDOTAS LEDUS SKULPTŪRAS Foto: J. Ligers

Ziedojumu akcija devusi 104.700 dol.

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS VALDES SĒDE ŅUJORKĀ

Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē 4. janvārī Ņujorkā galvenokārt apsprieda jautājumus, kuŗos nepieciešama valdes piekrišana vai kādi apstiprinājumi.

Valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš ziņoja, ka vecā gada pēdējās dienās, pievienojot piemērotu pavadrakstu, visām ārzemju sūtniecībām Vašingtonā un Apvienoto nāciju misijām Ņujorkā, izņemot komūnistu valstis, izsūtīta brošūra par Latviju angļu, franču vai spāņu valodā, atkarā no tā, kuŗu valodu attiecīgajās valstīs lieto. Atbildes jau saņemtas no 7 valstīm. Tā, piemēram, Saudiarabija atbildējusi, ka izprot bēgļu stāvokli, dzīves īpatnības un problēmas, Anglija apstiprinājusi brošūras saņemšanu, bet Holande atsūtījusi svētku apsveikumu ar pateicību par brošūru. Pārējās atbildes sūtījusi nacionālā Ķīna, Kamerūna, Spānija un Lietuvas diplomātiskais pārstāvis ASV.

Pārrunājot Brīvās pasaules latviešu apvienības budžetu un ievērojot faktu, ka pagājušajā gadā piešķirtas trīs Tautas balvas katra 1000 dol. apmērā, valde atzina, ka ALAs daļa būtu 1500 dol., bet BPLA valdes locekļu ceļa izdevumiem jau samaksāti vairāk nekā 1200 dol. Sakarā ar sūdzības sagatavošanu par Baltijas valstu zelta atsavināšanu Anglijā bijuši izdevumi 1500 dol. apmērā, kuŗi vienādās daļās jāsedz visām trim baltiešu tautībām. Latviešu daļa vēl nav samaksāta, bet ALA saņēmusi LNPL lūgumu sniegt materiālu atbalstu. Šos izdevumus apņēmusies nokārtot Latvijas sūtniecība Vašingtonā, bet sakarā ar tās vadītāja Dr. A. Spekkes slimību tas nav vēl izdarīts. Valde nolēma nosūtīt LNPL 250 dol. kā aizdevumu, informējot par to Latvijas sūtniecību Vašingtonā.

Priekšsēdis cita vidū arī informēja, ka visi ārzemju diplomātisko pārstāvību vadītāji Vašingtonā bijuši aicināti Kenedija ragā noskatīties Apollo-XIII raķetes izšaušanu uz mēnesi. No Latvijas sūtniecības speciālajā prezidenta lidmašīnā uz Floridu devies padomnieks Dr. A. Dinbergs.

Vairāk nekā stundu valde apsprieda ALAs algoto darbinieku pašreizējās un nākošajā budžeta gadā maksājamās algas. Pagājušajā gadā algās izmaksāti 22.647 dol. Divi nodarbinātie ir pastāvīgi darbinieki, bet pārējie strādājuši dažādu stundu skaitu.

Prof. P. Lejiņš norādīja, ka šogad uz Dienvidamerikas vai Afrikas valstīm būtu sūtāmas latviešu delegācijas, jo tagad jau divi ALAs kongresi apstiprinājuši to nepieciešamību.

Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres pasākumu īstenošanai notikušajā ziedojumu vākšanas akcijā saņemti 102.00 dol., bet loterija tai pašai vajadzībai devusi 2698,96 dol. atlikumu. Loterijā pārdotas 6530 lozes, bet kopā ar vēlāk ienākušajām summām, kuŗas uzskata par ziedojumu, ieņemti 6579 dol. Laimestiem izdoti 3000 dol., ložu pārdevēju procenti 150 dol., bet techniskie izdevumi 880 dol. Tā visa ziedojumu vākšanas akcija kopā devusi 104.700 dol. Piezīmējams, ka lozes pārdotas 23 ASV pavalstīs, visvairāk Ņujorkas, Mičigenas, Kalifornijas, Masačuzetas, Pensilvēnijas un Ņudžersijas pavalstīs, bet pārējās tikai nedaudz.

No Latvijas 50 gadu fonda līdzekļiem apaļos skaitļos izlietoti: atalgojumiem 2300 dol., pastam, telefonam un iespiedumdarbiem 6740, ceļa izdevumiem BPLA valdes locekļiem J. Ritenim un P. Reinhardam 1240, pasaules latviešu jaunatnes kongresam 3000, ceļojošajai izstādei (arī aizdevumos izstādei) 19.130, skolām, grāmatu izdošanai un izglītībai 6000, informācijas literātūrai R. Hirša ziedojums 800, sportam un fiziskai audzināšanai 1000, brošūrai „Latvija" 12.500, skaņu platēm 1500, medaļu „Pro Merito" un diplomu izgatavošanai 3300, baltiešu zinātnieku kongresam 300, ALAs kongresa sarīkošanai 1130, izdevumiem sakarā ar pētījumiem par delegāciju sūtīšanu 1500; kopā 60.400 dol. Atlikums pagaidām ir 41.100 dol. Minētie ir skaitļi uz pagājušā gada 30. decembri.

Pie ALAs pastāv Latvijas atbrīvošanas konts, kuŗā organizācijas un draudzes var iemaksāt 18. novembŗa sarīkojumu atlikumus vai dievkalpojumu kollektes. Aizvadītajā gadā šai kontā nekas nav iemaksāts.

Priekšsēdis P. Lejiņš un valdes loceklis U. Grava, kas bija apmeklējuši Divreizdivi nometni Mičigenā, par to izteicās atzinīgi, kā arī ziņoja, ka nākošā nometne paredzēta rietumu piekrastē — Oregonā, kurp organizēs lidmašīnu no Čikagas. Nometnes maksa, ieskaitot lidojumu, paredzēta 150 dol.

Pārrunājot notikušo baltiešu

(Nobeigums 5. lpp.)

Eduards Silkalns

Pret jauniem horizontiem

III

18. novembŗa gars, mēs teicām, ir nākotnē skatīšanās, ne pagātnes atcerēšanās. Daudzkārt esam pārmetuši paši sev un atzinuši tādu sava vājuma punktu, ka it kā tiecamies notvert pārējo pasauli, pūlēdamies pieķerties idejām, ievirzēm un ideoloģijām, kuŗas citas tautas pazinušas jau labu laiku un kuŗas, varbūt, pat jau novecojušas un atmestas. Par savu rakstniecību esam teikuši, ka tā neiet kopsolī ar pasauli, bet iet dažus soļus iepakaļ. Kad Rainis, piemēram, rakstīja lielisko drāmu „Jāzeps un viņa brāļi", tad tāds rakstīšanas stils, tāds simbolisms pasaules acīs jau piederēja pagātnei. Tieši tāpat, liekas, mēs par daudz skatāmies pagātnē, meklēdami draugus un sabiedrotos starp tādām valstīm, kuŗu slavas laiki un neierobežotas rīcības iespējas pieder pagātnei.

Anglija, kuŗai pirms gadiem bija savs liels noteicējs vārds pasaules likteņos, bet kuŗa tagad ar ubagu tarbu stāv Eiropas kontinenta un Šveices baņķieru durvju priekšā, — šī Anglija taču mums nespēj vairs palīdzēt! Amerikas savienotās valstis, būdamas aizņemtas ar Aziju, ar nēģeŗiem, ar kreisajiem intelektuāļiem, negrib mums palīdzēt. Ja ļaunā imperiālistiskā vara mūs gribētu asiņainiem apspiedēju zābakiem pa otram lāgam notriekt līdz pašai zemei, kā tas nesen notika ar Čechoslovakiju, tad ASV ļautu tam notikt, nepaceļot ne pirksta. Amerikāņi nav mūsu īstenie draugi un sabiedrotie. Džona Fostera Dallesa laikā vismaz ar vārdiem ASV bija Rīgā, pat ja darbi kavējās aizkrāsnē, turpretim pēdējos gados uz aizkrāsnes pusi pamazām sākuši virzīties arī vārdi.

Draugus un sabiedrotos nav taču vērts meklēt pie tādām tautām, kuŗu slava, vara un morālā priekšzīme jau ir tālu pāri zenītam. Pie šīs pašas reizes jānožēlo dažu desmitu mūsu pārjūras studējošo jauniešu neattapība un nespēja dzīvot politikā līdz jaunajiem strāvojumiem: tieši tajā gadā, kad Prāgā studenti kā zīme pie Austrumeiropas debesīm demonstrēja pret krievu imperiālismu un krievu visbarbariskākā paveida sarkano ideoloģiju, pasaules latviešu jaunatnes kongresā Hanoverā, Vācijā, vajadzēja uzpeldēt šiem trimdas marksistiem jeb internacionālistiem, vai kā nu viņu miglaino lietu skatījumu varētu apzīmēt.

Kas tā gan mums dažkārt ir par likstu — pieķerties idejām tad, kad tās jau bankrotējušas un izkurtušas. Ļoti piemēroti šāda veida rīcība attēlota jau reizi minētajā grāmatā „Latvijas sapnis", kuŗā tā salīdzināta ar ielēkšanu pēdējā brīdī ejošā vilciena pēdējā vagonā, kad priekšā lokomotīve jau ir izlēkusi no sliedēm un gāžas bezdibenī.

Draugi un sabiedrotie mums nav jāmeklē rietumu lielvalstīs, jo no tādiem draugiem, kas vienu gadu nolaupa mūsu zeltu un nākošo gadu brīvā zemē un pilsētā mums atņem pulcēšanās un runas brīvību, nav, nudien, daudz labuma. Vēl mazāk mums ir ko liekt muguras un klanīties līdz zemei mūsu zemes ilggadējās okupācijas varas priekšā, cerot izkaulēt kaut mazus atvieglinājumus. Arī šīs varas ietekme, tās iespējas pulcināt citu zemju lētticīgos ap sevi kā garīgo māti, pēdējā laikā ievērojami mazinājušās. Lai atceramies kaut vai tikai pēdējos Francijas un Zviedrijas vēlēšanu rezultātus! No valstīm un režīmiem, kuŗu labākie gadi jau pāri, nav ko gaidīt palīdzību un patiesu līdzjūtību. Drošā godībā nākotnē celsies gan tās valstis un tautas, kuŗas vēl pašreiz tik cieši piespiestas pie zemes, ka tām tālāk vairs nav kur krist. Bet ja tālāk vairs nav kur krist, tad, kā elementārā loģika liek secināt, var tikai celties. Un tā nākotne pieder Austrumeiropas tautām. Tur tad mums arī jāmeklē mūsu patiesie draugi.

Austrumeiropas nekrievu tautas ir tās, kuŗas ar mums vieno kopīgs liktenis, un tādēļ tās ir vienīgās, kuŗām īsteni rūp arī mūsu liktenis. Varbūt, dzīvodami anglosakšu kultūras lokā, mēs, tāpat kā viņi, esam pasaules spēku iedalījumu sākuši saskatīt viņu acīm un īsti neaptveŗam, kāds milzu potenciāls glabājas Austrumeiropas nekrievu tautās. Ja saskaitām kopā 45 miljonus ukraiņu, 10 milj. baltkrievu, 30 milj. poļu, 20 milj. rumāņu, 14 milj. čechu, 10 milj. ungāru, 9 milj. bulgāru, ja pieskaitām klāt vēl mazākas tautas, kuŗas ilgojas pēc brīvības, nepiemirstot, protams, mūs pašu baltu tautas, tad nonākam pie tāda dzīvā spēka skaitļa, kas dūšīgi pārsniedz krievu kopskaitu un tuvojas ASV iedzīvotāju daudzumam. Ir gan katrai tautai sava valoda, savas paražas un tradicijas, tomēr gribas ticēt, ka tad, kad īsais brīdis pienāks — vai nu tās būtu jukas, nemiers un pastāvošā režīma gāšana Pad. savienībā, vai arī krievu un ķīniešu kaŗš — šīs tautas atradīs kopīgu valodu. Ar tām mums, latviešiem, ir pa ceļam. Tās dzīvo zemēs, kuŗas komūnistu žargonā dēvē par „brālīgajām republikām" un ar kuŗām komūnisma internacionālā rakstura vārdā veicina saprašanos, kultūras izmaiņas u.t.t. Šādā veidā radušās pazīšanās nākotnē var noderēt pavisam pretējam mērķim nekā kontaktu veicinātāji iedomājas. Tā ir nākotne, kuŗu mēs gaidām un uz kādu ceram.

Mūsu tēvzeme Latvija svin 50 gadu jubileju. Kad sveicam jubilejā kādu cilvēku — piecdesmitgadnieku, tad novēlam daudz laimes viņa turpmākajās mūža gaitās. Tāpat esam novēlējuši laimi savai tēvzemei, pie tam lielāku laimi nekā tā pieredzējusi līdz šim. Nākotnes paredzēšana nekad nav nemaldīga, kaut — no otras puses — tai piemīt priekšrocība, ka uzstādītās prognozes nespēj pārliecinoši apgāzt neviens cits, kā tikai pati nākotne. Tomēr, par spīti iespējamiem lielākiem vai mazākiem maldiem, prāts mums liek skatīties nākotnē. Tai pašā laikā sirds nezināmu, tikai uzminamu nākotni nespēj iemīļot un pieķeŗas pazīstamajai pagātnei. Arī cilvēkam — jubilāram, laikam gan, visvairāk sirdī aizkustina sumināļumi par to, ko viņš līdzšinējā mūžā — pagātnē sasniedzis. Dosim šo gandarījumu savai tēvzemei un paši savām sirdīm, domās šajās sirdīs uzrunādami savu Latviju apmēram tā:

Latvija, savu 50 gadu pirmajā pusē tu latviešu tautai biji kā droša klēts, kur ieguldīt darba augļus. Ikdienas darbs, kuŗu tava tauta veica, bija tavā labā, un darbinieki svētvakaros varēja iet mājup drošā pārliecībā, ka viņu pašu nākošās audzes būs darba labo seku baudītājas. Tagad tiem no mums, kas ir plašajā pasaulē, vairs palikusi vienīgi viņu personīgā labklājība, kuŗai kalpot, jo darba tālākās sekas nāk par labu svešiem ļaudīm, un tās mums vairs tik daudz nerūp. Bet mūsu tautas brāļi, kas strādā paši savā zemē, darbu nedara vairs ne tik tuvu ar to pašu mīlestību kā agrāk, jo arī tur sveši kungi lemj par viņu darba rezultātu. Mums tagad trūkst drošo klēšu, kur paglabāt sava darba augļus.

(Turpinājums sekos

Tautiska dziesmu spēle
ATVADĪBAS
L. Gleškes režijā
Eaton auditorijā, Toronto—11. janvārī, pl. 7.30.vak.
Ieejas kartes $4.00, $3.50 un $3.00 (skolēniem līdz 16 g. v. puscenas) pieprasāmas pa pastu vai arī pie kases — Eaton Auditorium Variety Box Office, 1 College Street, Toronto 1

Dažādas paaudzes - dažādas domas

LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBAS PRIEKŠNIEKA VIKTORA IRBES RAKSTS PAR KRITIKU KRITIKAS PĒC

Pēdējā laikā dzirdētas balsis, kas saka, ka latviešu laikraksti kritizējot centrālo organizāciju darbību. Bet dzird arī to, ka laikraksti brīvāk un objektīvāk apraksot latviešu dzīves notikumus.

Mēs dzīvojam valstīs, kurās ir liela personīga brīvība. It daudzos gadījumos, varbūt, mēs pat domājam, ka brīvības ir par daudz. Ja nepatīk kaŗot, saplēš iesaukšanas karti vai atsakās iestāties iesaukšanas centrā. Katrs var runāt, ko grib, arī darīt. Ja studentiem nepatīk mācīties, tie demonstrē, rada nekārtības un prasa brīvības paplašināšanu. Laikraksti var rakstīt visu, ko vien atzīst par rakstīšanas vērtu; protams, ja tas ir preses un valsts likumu robežās. Var kritizēt ikvienu, ieskaitot valsts prezidentu un valdības ministrus.

Latviešu prese par šādu brīvību tomēr nevar pat sapņot. Dažu labu reizi gribas jautāt, vai un cik brīva ir mūsu prese. Rakstītājam jādomā par to, ka latviešu laikrakstu lasa ne vien tie, kam tas domāts, jo tas pieejams ikvienam. Latviešu preses brīvība arī atkarīga no redaktora un izdevēja: viņi izšķir, kas ievietojams avīzē un iesviežams papīrkurvī. Bez tam laikrakstus vērtē trīs dažādas latviešu paaudzes, kas augušas un veidojušās dažādos apstākļos un uzskatos.

Mūsu vecākā paaudze dzimusi pirms Latvijas valsts dibināšanas un nobriedusi Latvijas neatkarības laikā. Bērnībā tā pieredzējusi krievu laiku, jaunībā un spēka gados piedzīvojusi brīvas Latvijas izveidošanos un attīstību, vecumā skatījusi citas zemes, atmiņā tomēr vienmēr saglabājot Latviju. Vai varam pārmest, ka viss, kas ir latvisks, šīs paaudzes uztverē ir labs un nav kritizējams?

Esmu dzimis pēc Latvijas neatkarības pasludināšanas. Saeimas laiku tikpat kā neatceros, jo biju tikai pamatskolnieks, kad notika pārmaiņas. Sākās vadoņa jeb autoritārais laikmets (ja šis apzīmējums labāk patīk). Dzirdēju pieaugušos runājam par avīžu slēgšanu, jo tās kritizējušas jauno valdību. Nevarēju līdzrunāt, jo no tā nekā nesapratu. Nevarēju arī teikt, ka man slikti klātos. Man toreiz teica, ka mēs esot laimīgākā paaudze, jo varot augt brīvā Latvijā. Iebildumus necēlu, tikai toreiz vēl nezināju, ka piederu pie zaudētāju paaudzes. Nebiju vēl ģimnazijas pabeidzis, kad varas atkal mainījās: 100 komūnistu partijas izraudzītu „deputātu" nobalsoja „brīvprātīgi pievienoties brālīgām padomju republikām". Man šim faktam nebija [illegible], jo man bija mācīts, ka par brīvību jācīnās. Tādēļ biju nesaprašanā, kādēļ bez pretošanās visu atdevām, ko bijām ieguvuši un sasnieguši. Reizē ar ģimnazijas beigšanu vēlreiz mainījās varas, un dažus gadus vēlāk es jau biju „brīvprātīgs" cīnītājs par t. s. jauno Eiropu. Pēc atlaišanas no kaŗa gūstekņu nometnes mani uzskatīja par „noziedznieku", jo nebiju cīnījies pareizajā pusē, tādēļ bēgļu nometnē negribēja uzņemt. Tā [illegible] tādiem, kas no iesaukšanas armijā pratuši izvairīties. Atkal man nebija nekādas teikšanas, par mani noteica citi. Bet tad sākās izceļošana uz aizjūras zemēm, mani aicināja palikt Eiropā, bet tad jau sāku spriest pats un pats arī izvēlējos savu jauno apmešanās vietu.

ASV sāku vērot dzīvi un redzēju, ka te pastāv citādas paražas, kas sākumā likās pat neparastas. Bet sāku pierast pie brīvības teikt to, ko domāju, ja vien to varēju izteikt angļu valodā. Latviski runājot vai rakstot, tomēr vēl vienmēr jāuzmanās, jo kādu teikto vārdu uztvers kā kritiku kritikas dēļ. Un dažreiz jau pietiek tikai pieminēt kādu nepatīkamu faktu, lai tūlīt saņemtu pārmetumus. Jūtos kā kovboja zirgs, kas ar laužņiem mutē iesprostots nožogotā aplokā: jūtu brīvības gaisu, bet nevaru tajā izkļūt, jo trūkst spēka pārlēkt nožogojumam. Citiem vārdiem — nevaru un nedrīkstu latviešu valodā brīvi pateikt to, ko domāju.

Mēģinu saprast jauno paaudzi, kas dzimusi vēl Latvijā vai Eiropā, bet izveidojusies šai krastā. Neredzu iemesla, kādēļ tai apzināti būtu jālec nožogotā aplokā, kurā par brīvas domas paušanu atzinību nevar gūt.

Tādēļ, varbūt, mēģināsim saprast arī mūsu laikrakstus, kuŗus veido dažādi cilvēki dažādā vecumā. Tie, kas lasa vairākus latviešu „lielos" laikrakstus, atradīs katrā kaut ko īpatu — kā stilā, tā saturā. Ir arī citi izdevumi. Ne visiem būs pazīstams „studiju grupas biļetens", publicēts Kalamazū, kuŗu pavirši pārlasot, liekas, ka tas visu laiku tikai kritizē. Kas lasījis „Ziemeļkalifornijas Apskatu", būs vērojis, ka tajā Kilvendas dziesmu svētku apraksts sniegts īpatā veidā. Šos abus un arī citus izdevumus veido cita paaudze, kas notikumus uztver citādi, saskatot arī to otru pusi; vērtējot tā, kā šī paaudze saskata mūsu sarīkojumus un citus notikumus. Ir viegli pateikt, ka tā ir tikai kritika kritikas dēļ. Manā uztverē, te ir godīgi rakstīts tā, kā rakstītājs redzējis un izjutis. Vai varam pārmest, ka tā paaudze uztver notikumus citādā veidā, nekā mēs, kā mēs gribētu? Būtu tiešām traģēdija, ja latviešu jaunatne pūstu to pašu stabuli, kuŗu visu laiku pūtuši vecie. Bet ir traģēdija, ka negribam saprast, ka apstākļi mūsu trīs paaudzes veidojuši dažādas, ka šo paaudžu uzskati atšķiras daudz krasāk nekā tas bija Latvijā vai pirmajos pēckaŗa gados. Mēs nemaz nemēģinām uzklausīt vai saprast citu domas, jo iedomājamies, ka tikai tas, ko paši darām, ir vienīgi pareizais.

Kad sāka pagatavot Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres pasākumu programmu, daudzi cerēja, ka tā varētu izveidoties par kaut ko lielisku. Tagad, kad tā tuvojas nobeigumam, daudzi jūtas vīlušies. Ja centrālo organizāciju darbinieki paši uz brīdi darba solī apstātos un paskatītos atpakaļ, vai padarītais patiešām ir pats labākais, ko varējuši dot, tad, varbūt, mazāk būtu jārunā par kritiku kritikas dēļ.

Manā uztverē, sabiedriskie darbinieki būtu dalāmi divās grupās: vieni, kas darbu veic kā savu pienākumu, neprasot nekādas atlīdzības vai slavas dziesmas; otri, kas ar labām runas dāvanām un cilvēku izpratni spēj izvirzīties labvēlīgas kritikas gaismā, saņemot cildinājumus [illegible]. Būs tomēr arī tādi, kuŗus varētu iedalīt abās grupās. Kuŗa no tām lielāka, to lai katrs spriež pēc paša pieredzes savā kolonijā.

Tikai retos gadījumos īstens darba veicējs būs pazīstams ārpus savas kolonijas robežām. Dažreiz, varbūt, to nepazīs arī viņa kolonija, jo viņš nemeklē intervijas ar preses pārstāvjiem, kaut tas nenozīmē, ka tomēr nepriecātos, ja laikraksts uzrakstītu par savu darbu. Viņš arī nešķiebjas, ja viņa darbu kritizē, jo ir pats labi zina, ka nākošā reizē mēģinās darīt labāk. Viņš neizceļ savus nopelnus, bet parasti piebilst, ka citi viņam palīdzējuši. Darbu viņš veic tādēļ, ka, pēc viņa domām, tas ir nepieciešams.

Šādi cilvēki atrodami visur, visās latviešu apmešanās zemēs. Viens no viņiem ir Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja vadītājs Dr. P. Norvilis. Vairākos gadījumos skaļākiem darba veicējiem izteikta pateicība, bet — ka arī Dr. P. Norvilis būtu kaut ko darījis, bieži netika pateikts. Kādā ALAs valdes sēdē reiz bija runa par īpašas nopelnu medaļas radīšanu, bet par pirmo šo vienīgo kandidātu minēja citu. Ir gandrīz neiespējami Dr. P. Norvili sazvanīt pa tālruni, jo viņa vai nav mājās, vai aparāts vienmēr aizņemts. Bet ir daudz labāki runātāji, kas bieži vien ar savām runas dāvanām viņu „iebāž maisā". Ir tiešām jābrīnās, cik daudz pārmetumu Dr. P. Norvilis saņēmis par ALAs izstādes organizēšanu, jo ideju un izdevumu bijis vairāk nekā ALAs valde paredzējusi. Dr. P. Norvilis it kā ar tējkaroti mēģina latviešiem liet kultūru mutē, bet ne vienmēr ar redzamiem panākumiem. Cits no šī nepateicīgā darba jau sen būtu aizgājis, tomēr Dr. P. Norvilis jau 10 gadu veltījis ALAs kultūras darbam. Redzot šādu neatlaidību uzdevumu veikšanā, avīžniekam kļūst vieglāk, jo arī viņa darba ceļš nav rozēm kaisīts: organizācijas gan labprāt lasītu laikrakstā savu sarīkojumu plašus aprakstus, bet neiedomājas avīžniekam piešķirt brīvu ieeju; sarīkojuma aprakstu rožainā gaismā gan vēlas un gaida. Tas ir kā dzelonis, kuŗu rīkotāji paši neredz un nejūt.

(Nobeigums sekos)

Pirmajos Kanadas latviešu ev.-lut. jaunatnes kursos Toronto: pa kreisi — māc. M. Ķirsons referāta laikā; pa labi — Anna Millere palīdz noslaucīt Sv. Jāņa baznīcas kāpnes.

Foto: R. Šteinbergs

LATVIJA

3. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 8. JANVĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarboro, Ont.; tālr. 759-8076.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — parmēnesī $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.

Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

BRĪDINĀJUMS TAUTIEŠIEM

Sakarā ar grāmatu izdevēja Eduarda Dobeļa plaši reklāmēto un manā vārdā klajā laisto izdevumu „Latvia — Past and Present" man jābrīdina tautiešus, ka šī grāmata satur tikai kāda mana darba nelielu fragmentu, ko apgādnieks bez manas ziņas ir papildinājis ar negodīgu un nelietīgu uzbrukumu latviešu vadīgiem darbiniekiem un organizācijām, bez tam angļu valodā ievietojis latviešu tautas interesēm augstākā mērā bīstamu savu rakstu. Izdevējs savu ļengu rakstu bez manas ziņas slēpis zem manā vārdā pieprasīta copyright un uzdevis manu adresi, noklusējot savu adresi.

Lieta nodota tiesu un izmeklēšanas iestādēm. Par spīti brīdinājumam nekādā veidā nelietot manu vārdu un manas agrākās darbības vai pēdējā laika publikācijas vai to fragmentus, izdevējs turpina savu negodīgo pasākumu un ne tikai sludina jaunu jau minētās grāmatas izdevumu, bet pat sludina jaunu manā vārdā klajā laižamu paredzētu grāmatu „Latvia — Present", par kuras saturu un iekārtojumu man nav ne mazākās jausmas.

Uzaicinu tautiešus norobežoties no minētajiem E. Dobeļa izdevumiem. Tos, kas iegādājušies grāmatu „Latvia — Past and Present", pašu drošības interesēs uzaicinu izgriezt lappuses 7—8 un 493—504.

Dr. Edgars Andersons

☆

ATKLĀJUMI GARU PASAULĒ

Sarakstoties ar Konstantīnu Raudivi Rietumvācijā, saņēmu no viņa ziņas, kuras var interesēt arī laikrakstu lasītājus, sevišķi tos, kuŗi nav vienaldzīgi garu dzīves jautājumos.

K. Raudive informē, ka viņa grāmata vācu valodā „Unhoerbares wird hoerbar" ar pievienotu skaņu plati iznāks jau pirms Ziemsvētkiem. Vēstulē K. Raudive raksta, ka divos parapsīcholoģu kongresos atzīta garu balsu eksistence. Viņš pūlas šo balsu fainomenu zinātniski nostiprināt, jo viņpasaules sfairas konstatēšana mūsu zemes sfairā nozīmē vislielāko atklājumu, kāds cilvēkiem izdevies. Cilvēka prāts ir šaubīgs, tādēļ ar prāta līdzekļiem jārauga šīs šaubas vērst zināšanā. Ar K. Raudivi sadarbojas vairāk nekā 30 zinātnieku dažādās nozarēs. K. Raudive kongresos referē un demonstrē skaņu lentē uzņemtās garu balsis, un šis fainomens visiem ir viennozīmīgi dzirdams un saprotams. Tas ir fakts, ka mirušie nav miruši, tie dzīvo tālāk pāresmes dimensijā.

Grāmata „Unhoerbares wird hoerbar" ar skaņu plati, kurā dzirdamas garu balsis, un K. Raudives paskaidrojumiem pasūtināma: Otto Reichl Verlag, 548 Remagen West-Germany.

Piezīmējams, ka ar K. Raudivi sadarbojas arī amerikāņu parapsīchologi. Lai viņam sekmes darbā, ceļot tiltu starp garu un mūsu pasauli.

V. Grundmanis, Indianapolē

☆

LAIKRAKSTS IR SAVA VEIDA UNIVERSITĀTE

„Latvija Amerikā" 4. decembŗa numurā lasāms īss, bet zīmīgs rakstiņš „Kaimiņtautu prese sumina Latviju". Gribu pie tā teikt dažus vārdus. Minētajā rakstiņā atzīstami citēti kaimiņtautu avīžu ievadrakstu tituli oriģinālā un dots to latviskojums. Ciešākai sadarbībai un izpratnei valodām ārkārtīga loma. Zīmīgi, ka pat techniski noskaņotajiem amerikāņiem svešvalodas sāk likties arvien svarīgākas, jo tās, paceļot katra individa vērtību, ir kapitāls.

Kas lasījis mūsu diezgan bagāto atmiņu literātūru vai seriju rakstus, zinās, ka tajos nosaukumi, pat veseli citāti ir latviskoti, norādot uz valodu zināšanu svaru. Attieksmē uz mūsu kaimiņtautām, minēšu kaut prof. K. Kundziņu, agr. Dr. H. Lāci, sūtni Dr. E. Krieviņu, publicistu Ž. Unāmu. Nenoliedzami, arī laikraksts ir sava veida universitāte, kurā var mācīties un piemācīties klāt. Manas skolas direktors J. Stiprais teica, ka audzēkņiem vēl būs jāmācās līdz pat nāvei. Prof. K. Kundziņš tikko izdotajā atmiņu grāmatā (155. lp.) teicis: „Kas var apgalvot, ka pašmācībai mazāks svars kā skolai?"

Papildinot minēto šī laikraksta rakstiņu, gribu tulkot arī tajā pieminēto kaimiņtautu avīžu nosaukumus, jo arī tie zīmīgi. „Tėviškės Žiburiai" nozīmē — dzimtenes spīdeklis, gaisma; „Nepriklausoma Lietuva" — neatkarīgā Lietuva; „Meie Elu" — mūsu dzīve.

Lai svešvalodu mācīšanos padarītu interesantāku, mācītāji nereti ķeras arī pie humora vai fonētikā līdzīgiem vārdiem mātes valodā. Nesen Amerikas Balss pārraidījumā uz Lietuvu dzirdēju, ka divi amerikāņu iznīcinātāji iebraukuši „Juodoji jūrā" — Melnajā jūrā. Citreiz dzirdēts igauņu apzīmējums Rīgai — Riia, atgādinot mūsu riju...

J. Mierkalns, Linkolnā

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(74. turpinājums)

Kādreiz bija modē apvainot Pēterpili un visu pēterpilisko bezsejas kosmopolītismā. Šie apvainojumi bija būtībā taisnīgi. Pēterpils šī vārda īstā nozīmē nebija krieviska pilsēta, un Pēterpils māksla neiezīmējās ar spilgti izteiktu nacionālu raksturu; taču pats Pēterpils stāvoklis kā 'logs uz Eiropu' prasīja, lai tās māksla tāda nebūtu. Pēterpils kultūra ar savu radītāja gribu bija lemta 'satiksmes organam' ar visu, kas rietumos no Krievijas, un jāatzīstas, šim mērķim Pēterpils kalpoja līdz tām dienām, kad to ar apbrīnojamu mērķtiecību un pilnīgām skmēm atvainagoja. Kā īsts pēterpilietis, es saskatīju īpašu varenību un īpašu skaistumu šai kalpošanā, es ar to lepojos, tādēļ, liekas, man nenāktos uztstāties kā mākslas nacionālisma saucējam. Bet tieši šai gadījumā es nevaru nesajust rūgtumu, kad zem latvju tautas mākslas virsraksta es no jauna sastopu to pašu Monmartru un Monparnasu. Un visvairāk es še sastopu īstā „monparnasieša" mākslinieka Vlamenka mākslas temu un formu variācijas, kurš, kaut arī būdams neapšaubāmi apdāvināts cilvēks, tomēr beigās pagalam un līdz nejēdzībai „izmanierējies".

Tomēr Latvijai nenākas bēdāties par to, ka tai būtu jāapvainojas par talantu trūkumu. Nerunājot nemaz par pagātni, pat tādiem trim lieliskiem meistariem, kā E. F. Reiterns, I. V. Timms un K. Hūns (no kuŗiem dzimtais vidzemnieks Reiterns un rīdzinieks Timms cienīgi ieņem vietu labāko eiropisko reālistu rindā XIX gadsimta vidū), neparastas apdāvinātības paraugus varam sastapt arī tagadējā izstādē. Turpat vestibilā mūs saņem lieliska (prekrasnoje) statuja Vientulība, ko gaiši pelēkajā norvēģu granītā izcirtis Kārlis Zemdega, kuŗš kopš Latvijas neatkarības pasludināšanas veicis vairākus pieminekļus. Labi arī Skulmes-Liepiņas, Burkarda Dzeņa un Gustava Šķiltera krūšu tēli. Glezniecības nodaļā jāmin mūsu vecās paziņas, viena no visapdāvinātākajiem Kuindži skolniekiem un „Mākslas pasaules biedrības" biedra Purvīša ainavas; Arvida Egles, E. Kalniņa, L. Liberta, A. Skrides, N. Strunkes ainavas; Svempa ziedus un klusās dabas; Tones portretus un portretu etīdes A. Annusa un Ģederta Elisasa žanrus.

Gribētos apstāties pie diviem no tiem: Annusa un Egles. Es jūtu, ka par to man sevišķi sados 'ultra avangardiskā' latviešu kritika (tāda bez šaubām pastāv, jo kur gan tās nav?), jo ir viens, ir otrs no abiem meistariem ar demonstrātīvu avangardismu neizceļas. Tieši otrādi, ir pirmā 'allegorija', ir otrā pilsētu skati 'slimo' ar sava veida vecmodīgumu; otrā jūtams pat kaut kas piesalkans (pritornostj) krāsās un 'vatīguma' technikā, kas jau nu nekādi nav pieļaujams Pikaso, Braka un Matisa slavas dienās. Bet, lūk, varbūt arī Guardi manierisms nebija pieļaujams lieliskā Gardena un Liotara uzplaukuma laikā, un tomēr Guardi, blakus šiem divi sava laika kolosiem, līdz šai dienai aizstāvās un ne tikai tas, bet pamazām arvien vairāk un vairāk ceļas parnasiskos godos. Kāpēc gan nepieņemt (toute proportion gardée*), ka arī tāds meistars kā Egle noturēsies, kaut arī viņā nav nekā no Monmartra un vēl mazāk no tā brālības dieva Vlamenka. Bet par to, ka Egle ir sava veida meistars, nenākas šaubīties. Es pat neizsaku vēlmi, lai viņš no (man personiski nemaz netīkamā) manierisma atteiktos: par cik šai manierismā ir daudz brīvības un kaut kāda „pirmatnēja sistēma", par cik viņa gleznas ir patiesi gleznainas. Tie ir kādi miestiņi — mazpilsētas, puslauku tipa. Ar gaumi tie atdzīvināti dažāda veida stafažām, bet katra glezna kopskatā ir īpaši gards (palaikam pat pārāk gards) glezniecības kumoss (morceau de peinture). Augusts Annus, (kādreizējais Pēterpils mākslas akadēmijas audzēknis, bet patlaban Rīgas akadēmijas profesors) pārstāvēts četrām vai piecām*) gleznām. Visas tās darinātas dīvaini 'plankumaini mirdzīgā' veidā, kas it kā būtu divizionistu teorijas atspulgs, bet ir viņa akadēmiskās noslieces atspulgs, līdzīgi tam, ko var vērot Anrī Martena darbos. Šī 'akadēmiskā' nosliece īpaši izpaužas pieminētajā allegorijā, kas attēlo monumentāla tipa sievieti iesarkanā tērpā, kas sēž jūŗas malā, turot vienā rokā zivi, bet otrā pieturot vējā uzpūstu apmetni vai buŗu. Vesela kaudze spīdulīgu zivju piepilda visu kreiso gleznas stūri. Šaubu nav, tā ir kāda jūŗas personifikācija, bet katalogā tā diez' kādēļ nodēvēta par 'Au vent'**). Nav svarīgi, ko šī allegorija nozīmē, bet gan tas, ka tā ir ļoti savdabīga glezna, kuŗas mierīgajā kompozicijā ieguldīta patiesa ritma izjūta un kuŗas krāsainībā liela harmonija. Pārējie Annusa darbi šai izstādē paliek aiz šī; tajos manierisms un kaut kāda vēlme parādīt sevi kā gleznotāju liek sevi pārāk sajust; taču nekā par mākslinieka radīšanas visumu nezinot, nav iespējams uzminēt, ar ko izskaidrot šīs gleznas veiksmi un no kā atkarīga pārējo neveiksme. Neapšaubāma un šai veiksmē spilgti izteiktā apdāvinātība liek tikai vēlēties, lai turpmāk Annusa radīšanas apstākļi izkārtotos viņam labvēlīgā veidā."

Tā Aleksandrs Benua, izcilākais un visplašāk sava un pagātnes laikmetu mākslās iesvaidītais uz Franciju emigrējušais „krievu" mākslinieks un mākslas vēsturnieks, 6 „zemsvītras slejās" izvērta savu Latvijas mākslas izstādes novērtējumu.

Apcerējumā, kā katrā šāda veida darbā, jaucas personiskas simpatijas un antipatijas ar objektīvu novērtējumu. Mūsu komentāri, kas jau lāgiem pavadījuši franču mākslas kritiķu rakstus, mūs atbrīvo no Benua „Mākslas vēstules" īpašas analizes. Atzīsim ar gandarījumu, ka autors pilnīgi nojautis latvju tautas mākslas vienreizību, senatnīgumu un skaistumu. Piemetināsim, ka lai cik objektīvi arī censtos būt, un lai kā lepotos ar to, ka spējam atšķirt tīkamo no vērtīgā, tomēr nolens volens jāatzīstas, ka mūsu patikai vai nepatikai ir noteicēja loma mākslas darba novērtēšanā. Reti, visai reti sastapsim kritiķi, kas būs spējīgs un gribīgs pateikt: „Šī glezna man patīk, kaut aistētiskā nozīmē tā ir nevērtīga", vai arī „šī glezna man rieb, kaut arī tā aistētiskā ziņā ir vērtīga".

Jāapzinās, ka ik kritiķis, ik mākslinieks jūtas kaut kur mājās un šo māju aizstāv pret nelabvēlīgiem kaimiņiem. Viņš tāpēc tikpat kā allaž iestājas par kut ko un arī pret kaut ko. Kāda tad nu bija Aleksandra Benua aistētikas māja? Krievijā to sauca par Mir iskusstva, kuŗas dalībniekus, ar Benua vadībā, dēvēja par miriskusņikiem; Francijā — par Art nouveau; Vācijā — Jugendstil, Latvija — Jauno strāvu, kuŗas centrā bija J. Rainis. Šīs jaunās strāvas laikmets ieskauj 1890. un 1905. gadu. Viens no tā izpaudumiem bija protests pret vēsturi glezniecībā, ar ko tad arī izskaidrojama Benua negribīgā meslu došana Hūnam viņa Bērtuļa nakts priekšvakara dēļ.

(Turpinājums sekos)

°) ieturot pienācīgos samērus.

*) Annus bija izstādījis 5 darbus.

**) Vējā.

Austra Balode

TICĒTĀJIEM

Ar savu salāpīto sapņu tarbu
kā ezis ielienu alā
un asām adatām
duŗu pretim
ikdienas smējējiem.

Ar savu saplosīto sapņu buru
atraujos no ikdienas krastiem
un, vējos plandot,
māju sveicienus
ticētājiem
un gaismas saucējiem
nākamai dienai.

Mirusi kr

NORU DRAPČ

Vienu nedēļu pēc savas 82. dzimšanas dienas, 28. decembrī, kādā Kalamazū veco ļaužu mītnē mūžībā aizgājusi gleznotāja Nora Drapče.

Gleznošanu viņa bija mācījusies Rīgas mākslas skolā pie Rozentāla, Tilberga un vēlāk Purvīša. Reiz, kad skolniece iedrošinājusies vērst skolotāja uzmanību uz krāsu disharmoniju pazīstamajā gleznā „Princese ar pērtiķi", Rozentāls viņu jokodamies nosaucis par krāsu burvi. Šo epizodu viņa mīlēja atcerēties.

Pēc pirmā pasaules kaŗa Nora Drapče vairākus gadus strādāja Ludzas ģimnazijā. Latgales ļaužu īpatnība, dabas jaukums un nabadzības traģisms atspoguļojās viņas tā laika darbos. Viņa piedalījās Neatkarīgo mākslinieku vienības izstādēs un par Latgales perioda darbiem ieguva Kultūras fonda studiju ceļojumu uz Mincheni un Parīzi. N. Drapčes darbus iegādājās Latvijas valsts mākslas mūzejs un Rīgas pilsētas mūzejs. Viņas glezna „Rucaviete" atradās sūtņu akreditēšanas telpās Rīgas pilī. Šis darbs bija radīts Liepājas periodā, kur viņa lietiskās mākslas skolā mācīja gleznošanu līdz dzimtenes atstāšanai.

Kalamazū gleznotāja ieradās 1950. gadā no Vircburgas bēgļu nometnes Vācijā un sāka strādāt mākslas institūtā. Tā vadītāja Ženevjēva Gilmore kļuva par Drapčes mecenāti un rūpējās par viņu līdz pēdējam brīdim. Līdz 1966. gadam Nora Drapče vadīja gleznošanas klasi. Par izcilo paidagoģisko darbu un nopietnas mākslas veicināšanu Kalamazū pilsēta 1958. gadā viņai piešķīra goda diplomu un 2500 dol. naudas balvu. 1964. gadā viņa saņēma Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda balvu tēlotājmākslā par gleznu „Pelēkā nakts".

Noru Drapči mēdza apzīmēt par reālisti. Bet viņas personīgā

Noras Drapčes

pieeja lietām un
cisko līdzekļu lie
viņas darbiem
zēm pat mistisk
tojot pirmo iz
kurā ievērojamu
„Bēgļu cikla" gl
ko, liktenim pa
ni, viņa laikrak
Gazette" līdzstr
dīja: „Latvieši ir
ni. Mēs lietas n
Kad mitēsies vis
mūsu rētas un
būs atgūts, tad,
māksla kļūs koš

Nora Drapče d
notājam vizuāli

DANDO

(72. turpinājums)

Slims . . .

Un viņa šeit un nevar Aivaram palīdzēt. Izs
Protams, viņa to izsauks! Gadiem viņa uz šo
bija gaidījusi. Jau pirmajā vēstulē viņa par t
ieminējusies, bet Aivars pats to noliedza.

Leukemija?

Kas tā bija par slimību? Jāzvana Brunim
Erikai, lai izskaidro.

Viņa sūtīs zāles! Noteikti. Pret katru slimīb
ču bija zāles! Pret katru! Ja arī tie tur — a
ŗas — nemācēja ārstēt, šai pasaules malā sli
vairs nebija problēma. Bija taču tikai viena
stējama slimība — vēzis. Pārējās visas bija u
tas. Tā vismaz rakstīja laikraksti.

Leukemija? Šo vārdu viņa bija dzirdējus
īstas skaidrības viņai par to nebija. Visai dr
šis vārds arī neizklausījās — tāds gluds, pien
gandrīz aristokratisks.

Mazliet nomierinājusies, Ilga par jaunu
vēstuli lasīšanai:

„— — paliec sveika. Ja šo nedēļu vēl pār
šu, varbūt tad ar savu jauno draudzeni sad
arī vēl ilgāk. Ja ne — ko tur var darīt? Pasv
savu Griezi. Žēl, ka mēs ar viņu nesatikām

Austra Balode

TICĒTĀJIEM

Ar savu salāpīto sapņu tarbu
kā ezis ielienu alā
un asām adatām
duŗu pretim
ikdienas smējējiem.

Ar savu saplosīto sapņu buru
atraujos no ikdienas krastiem
un, vējos plandot,
māju sveicienus
ticētājiem
un gaismas saucējiem
nākamai dienai.

Valdemārs Ozoliņš M. M.

Jauna garīgo dziesmu skaņu plate

Mūžības spožuma apmirdzētu Ziemsvētku dāvanu garīgās mūzikas draugiem pasnieguši mākslinieki tenors Ernests Kupcis un ērģelnieks Vladislavs Vištelis. Dziedonis ASV ieguvis M. M. gradu un pēc ilga, rūpīga darba kopā ar savu pavadītāju laidis atklātībā jaunu garīgo dziesmu skaņu plati (stereo) ar septiņām latviešu un piecām cittautiešu komponistu dziesmām perfektā, nevainojamā techniskā un mākslinieciskā apdarē.

Vēsture rāda, ka tikai tautas ar savu kultūru tiesīgas prasīt savu patstāvību, neatkarību, valsti — tādēļ skumji redzēt, ka pat šodien mūsu garīgā mākslas dziesma vēl arvien nespēj aizpildīt vienas lielās plates abas puses, t. i. vesela koncerta devumu.

No garīgajām tautas dziesmām tikai igauņu „Atmiņu dārzs" Ābeles mūzikālajā apdarē atraduši vietu programmā. Vēl paies laiciņš, iekām atklāsim savas tautas garīgo spožumu. Pirmajos dziesmu svētkos dziedātas tikai cittautu dziesmas, mūsdienu — tikai mūsu pašu.

Tenors Kupcis, kuŗu nekad atklātībā neesmu dzirdējis, iepriecina ar savas balss metallisko, vīrišķīgo tembru, labu notūrību, plašu elpu, stabilu, tīru intonāciju, perfektu dikciju, diezgan izlīdzinātiem balss reģistriem, kas viskošāk skan augšējā posmā. Iepriecina mūzikālais priekšnesums.

Pirmajā plates pusē Jāzepa Mediņa „Tu, kas visu redzi", Ābeles „Atmiņu dārzs" (igauņu; L. Koidulas), J. Ivanova — „Māras zeme" (A. Eglītis), J. Norviļa — Aglona (A. Ancāns), J. Kalniņa „Par katru stundu" (K. Skalbe), H. Berino — „Tev saules mūžu, Latvija"! (Perlbachs) un V. Ozoliņa „Lūgšana" (E. Ķezbere). Tā ir izlase no abu — brīvībā esošo un verdzībā nospiesto komponistu darbiem, ar plates motto: Dievam un tēvzemei.

Jāzepa Mediņa dziesma „Tu, kas visu redzi" gan mazāk pazīstama, bet mūzikāli interesanta; to ļoti sekmīgi veic dziedonis ar piekļāvīgo pavadījumu. Majestātiski, pārliecinoši plūst J. Norviļa „Aglona", viena no labākajām visā platē. Neesmu latgalietis, bet šo dziesmu klausoties, man apmiglojās acis... Ābeles „Atmiņu dārzs" saista ar senatnes lirisku sērīgumu, kas it kā ļauj to pieskaitīt garīgajām dziesmām.

Brīnišķīgi skan J. Kalniņa jau daudz dzirdētā „Par katru stundu Dievam pateicos", — un nevaru nedomāt par komp. piezīmi, mums šķiroties dziesmu svētkos Toronto: „Kas zin, kas zin, kuŗš no mums.." H. Berino himniskā dziesma „Tev saules mūžu, Latvija!" pārliecina un valdzina patriotiskā noskaņojumā un tēvzemes mīlestības garā. Spožā priekšnesumā sniegta, tā var dot atbildi jaunatnes prasībām.

Mana „Lūgšana", ar Ķezberes tekstu, rakstīta dienā, kad mūsu zemē iebruka komūnisti. Par spīti grūtajam klavieŗu pavadījumam un augstām balss prasībām, dziesmas ieskaņojums izdevies teicams un pārliecina.

Pievēršoties plates otrai pusei — jauki skan „Ave Maria" (Šuberts). Vēlētos, lai dziesmas otram pantam būtu cita reģistrācija pavadījumā, lai tad trešajā varētu atgriezties pie pirmā panta tembriem.

Pievilcīgi ar vieglu vibrato pavadījumu izskan C. Franka „Kungs, Tava svētība", kas kopā ar „Ave Maria" un Bēthovena „Tā debess izteic" ir labākās no cittautu dziesmu plaukta. Pēdējā dziesma ar plašu dinamisko skālu pārliecina, jebšu skan mazliet „vaļēju" toni un pavīd pat pa nejaušībai.

Savāda izjūta, šo plati atskaņojot, ka pirmo plates pusi klausoties, dziesmas ar katru reizi kļūst tuvākas, mīļākas, bet otras puses, svešautiešu devums, rada pretēju iespaidu, kaut priekšnesums tikpat nevainojams.

Iepriecina, ka dziesmas skan vienlīdz labi dažāda skaļuma atskaņošanas aparātos. Gan ieteicams nepārskrēt pāri mī robežai, līdzīgi kā labu gleznu skatot svarīgi optiski nosacījumi.

Kopsavilkumā, par spīti mazajiem iebildumiem, jāizteic liela atzinība abiem māksliniekiem par garīgo pienesumu mūsu tautai. Jāsaka — mēs būsim tik lieli, cik liela mūsu griba. Saprast mākslas darbu, novērtēt pēc savām spējām un — apzinoties, ka tikai retajiem piešķirtas spējas nokļūt kalngalā — ar lielu darbu un materiālām upurēm tautai sniegt gara vērtības uzliek mums pienākumu vienam palīdzēt, lai ietu uz tālākiem sasniegumiem.

Tenora Kupča veiksme sameklēt pa kontinentiem garīgās dzirkstis, ko skaņražiem dāvinājis Lielais Nezināmais, liecina par mākslinieciski lielu mūsu mīlestību.

Plati klausoties, mēs ikviens atradīsim ko citu, tikai vienam dzīvojamo, apslēpto, bet dziļi pārdzīvojamo. Dāvāsim šīs mūzikas „ripas" sev un pasniegsim citiem nolūkā rast gara atpūtu satraukuma brīžiem, mierinājumu vientulībā, lai varam saistīties izjūtās ar mūžīgo, nemirstīgo garu.

Mirusi krāsu burve

NORU DRAPČI PIEMINOT

Vienu nedēļu pēc savas 82. dzimšanas dienas, 28. decembrī, kādā Kalamazū veco ļaužu mītnē mūžībā aizgājusi gleznotāja Nora Drapče.

Gleznošanu viņa bija mācījusies Rīgas mākslas skolā pie Rozentāla, Tilberga un vēlāk Purviša. Reiz, kad skolniece iedrošinājusies vērst skolotāja uzmanību uz krāsu disharmoniju pazīstamajā gleznā „Princese ar pērtiķi", Rozentāls viņu jokodamies nosaucis par krāsu burvi. Šo epizodu viņa mīlēja atcerēties.

Pēc pirmā pasaules kaŗa Nora Drapče vairākus gadus strādāja Ludzas ģimnazijā. Latgales ļaužu īpatnība, dabas jaukums un nabadzības traģisms atspoguļojās viņas tā laika darbos. Viņa piedalījās Neatkarīgo mākslinieku vienības izstādēs un par Latgales perioda darbiem ieguva Kultūras fonda studiju ceļojumu uz Mincheni un Parīzi. N. Drapčes darbus iegādājās Latvijas valsts mākslas mūzejs un Rīgas pilsētas mūzejs. Viņas glezna „Rucaviete" atradās sūtņu akreditēšanās telpās Rīgas pilī. Šis darbs bija radīts Liepājas periodā, kur viņa lietiškās mākslas skolā mācīja gleznošanu līdz dzimtenes atstāšanai.

Noras Drapčes glezna „Bēgle", Vinteru ģimenes (Ņujorkā) īpašums.

Kalamazū gleznotāja ieradās 1950. gadā no Vircburgas bēgļu nometnes Vācijā un sāka strādāt mākslas institūtā. Tā vadītāja Ženevjēva Gilmore kļuva par Drapčes mecenāti un rūpējās par viņu līdz pēdējam brīdim. Līdz 1966. gadam Nora Drapče vadīja gleznošanas klasi. Par izcilo paidagoģisko darbu un nopietnas mākslas veicināšanu Kalamazū pilsēta 1958. gadā viņai piešķīra goda diplomu un 2500 dol. naudas balvu. 1964. gadā viņa saņēma Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda balvu tēlotājmākslā par gleznu „Pelēkā nakts".

Noru Drapči mēdza apzīmēt par reālisti. Bet viņas personīgā pieeja lietām un iejūtīgā glezniecisko līdzekļu lietošana piešķīra viņas darbiem neparastu, reizēm pat mistisku gaisotni. Kārtojot pirmo izstādi Kalamazū, kuŗā ievērojamu vietu ieņēma „Bēgļu cikla" gleznas ar traģisko, liktenim padevīgo pamattoni, viņa laikraksta „Kalamazoo Gazette" līdzstrādniekam norādīja: „Latvieši ir atturīgi, nopietni. Mēs lietas neņemam viegli. Kad mitēsies visas bēdas, sadzīs mūsu rētas un dvēseles miers būs atgūts, tad, varbūt, mana māksla kļūs košāka, laimīgāka."

Nora Drapče domāja, ka gleznotājam vizuāli jāiemūžina savas dzīves laikmets. Liepājas laikā viņa bija figūrāliste, Kalamazū periodā gleznoja ainavas, pamazām tiekdamās bezpriekšmetīgajā virzienā. Tā viņa attīstīja īpatas attieksmes pret krāsām, formām, sižetiem, un, vienmēr augdama, kļuva „šodienīga". Savā septītajā gadu desmitā viņa droši un nemaldīgi nostājās līdzās modernistiem un nebija apmulsināma visjaunāko sasniegumu taisnīgā novērtēšanā.

Atceroties māslinieces pēdējo darba gadu, nāk prātā Bēthovens, kas savus skaistākos darbus komponēja, jau kurls būdams. Nora Drapče savu pēdējo gleznu ciklu gleznoja gandrīz pilnīgi akla, apbrīnojamā technikas pārvaldīšanā un dziļā iejūtā uzburdama 5 mīlīgus, žilbinošus audeklus.

A. Zaļinskis

Nora Drapče †

Latviešu teātra simtgade ar „Raudupieti"

Grand Rapidu latviešu biedrības teātra kopa ar Annas Brigaderes drāmu „Raudupiete" atzīmēja latviešu teātra 100 gadu atceri.

Latvijas neatkarības laika Nacionālā teātra aktieris Arnolds Štams bija iedrošinājies šo smago psiholoģisko drāmu iestudēt ar vietējās teātra kopas dalībniekiem. Režisors grūto uzdevumu bija veicis rūpīgi un teicami, skatuviskās situācijas labi izplānojot detaļās un darbības viļņojumus lietpratīgi izvērsojot. Izrāde bija nopietni sagatavota, ieskaitot arī sīkās rekvizītes, un ritēja bez suflieera atbalsta. Varētu mēģināt, varbūt, apstrīdēt Raudupietes valšķību 1. cēliena divskatā ar Kārli.

Visu drāmas smagumu rakstniece uzlikusi Raudupietei, un Olga Jansone šo lomu paveica godam. Viņas tēlojums bija psicholoģiski izturēts, arī dabiskās vitālitātes radītais traģiskais konflikts ar pamodinātajām mātes jūtām pēdējā cēlienā pārliecināja.

Ar pašā režisora A. Štama tēloto Joski uz skatuves atkal parādījās tagad retāk redzamais paunu žīds, kas ļaužu darbības laikā dzīvoja līdz visiem mājas ļaužu priekiem un bēdām, iznesāja jaunas ziņas, saveda pārus, bet pati „andele" palika it kā otrā vietā. Joskes divskats ar Matīsiņu (L. Jansoni) bija visai dvēseliski idillisks.

Arī pārējie tēlotāji — K. Tālbergs (Raudups), M. Jansons (Kārlis), A. Ģeriņa (Kainene), M. Roziņa (Kristīne), V. Libante (Kosa) un T. Valdmane (Sarmeņes) atzīstami īstenoja režisora ieceres un tā līdzsvaroja izrādes kopiespaidu. Atzinību pelnījušas arī abas jaunākās paaudzes tēlotājas L. Jansone (Matīsiņš) un L. Kūleniece (Anete) ar dzidro latviešu valodu un Anetes dabīgo jaunības prieka izvirdumu un drošo iejūtu.

Visu tērpu metus un skatuves iekārtojumu bija sagatavojis mākslinieks Harijs Celms no Kalamazū, un viņa veikums jāpiemin ar atzinību. Dekorāciju un kostīmu krāsu toņos bija izturēta tīkama stila vienība, izņemot vienu tērpu, un tas deva vēlamo — rakstura un reizē īpato — skaņu. Pirmo četru cēlienu dekorācijas bija veidotas architektoniski masīvās līnijās, bet pēdējā cēliena — naturālās formās un krāsās. Šai ziņā, varbūt, varētu apšaubīt stila vienību un kontinuitāti.

Atskatu uz latviešu teātra attīstību sniedza skolotāja B. Maine. Skatītāju vidū bija arī daudz tautiešu no apkārtējām latviešu kolonijām.

Eduards Avots

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Daugavas Vanagu Mēnešraksts Nr. 6(122), novembra un decembra burtnīca, DV centrālās valdes izdevums Latvijas brīvībai un labāku nākotnei, atb. redaktors V. Hāzners, 80 lpp.

Angelika Gailīte „Rītausmā", stāsts, izdevis apgāds Daugavas Vanags 1968. gadā, Ed. Dzeņa vāka apdare, 110 lpp.

„Latvijas ugunis", krāsojamā grāmata bērniem, zīmējis un iekārtojis Imants Bite, izdevis ģen. Kārļa Goppera fonds 1968. gadā, 36 lpp.

„Ceļa Biedrs" Nr. 10(130), mēnešraksts kristīgai dzīvei, decembra burtnīca, redaktors J. Strautnieks, 16 lpp.

„Kristīgā Balss" Nr. 12, Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, decembra burtnīca, redaktors R. Ekšteins, 16 lpp.

„Mazputniņš" Nr. 120, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, decembra burtnīca, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Dr. L. Streips, 36 lpp.

PANDORA

ARTURS VOITKUS — ROMĀNS II DAĻA

(72. turpinājums)

Slims . . .

Un viņa šeit un nevar Aivaram palīdzēt. Izsaukt? Protams, viņa to izsauks! Gadiem viņa uz šo vārdu bija gaidījusi. Jau pirmajā vēstulē viņa par to bija ieminējusies, bet Aivars pats to noliedza.

Leukemija?

Kas tā bija par slimību? Jāzvana Brunim . . . nē, Erikai, lai izskaidro.

Viņa sūtīs zāles! Noteikti. Pret katru slimību taču bija zāles! Pret katru! Ja arī tie tur — aiz jūŗas — nemācēja ārstēt, šai pasaules malā slimības vairs nebija problēma. Bija taču tikai viena neārstējama slimība — vēzis. Pārējās visas bija uzveiktas. Tā vismaz rakstīja laikraksti.

Leukemija? Šo vārdu viņa bija dzirdējusi, bet īstas skaidrības viņai par to nebija. Visai draudīgs šis vārds arī neizklausījās — tāds gluds, piemīlīgs, gandrīz aristokratisks.

Mazliet nomierinājusies, Ilga par jaunu paceļa vēstuli lasīšanai:

„— — paliec sveika. Ja šo nedēļu vēl pārdzīvošu, varbūt tad ar savu jauno draudzeni sadzīvošu arī vēl ilgāk. Ja ne — ko tur var darīt? Pasveicini savu Griezi. Žēl, ka mēs ar viņu nesatikāmies — būtu varējuši pārrunāt un salīdzināt savus iespaidus par Tevi, hehehe . . . Aizmirst jau es Tevi nevaru. Dzīvo liela! Tavs Aivars Avots."

Paraksts bija tas pats vecais, bet vēstulē pašā rokraksts bija ļoti nenoteikts, rindas lēkāja un burti vietumis bija lieli un labi salasāmi, bet citur saplaka sīki un neskaidri. Kāpēc viņš bija parakstījis pilnu vārdu un uzvārdu?

Skatienu no Aivara paraksta nenovērsdama, Ilga sataustīja otru vēstuli.

Viņa netika tālāk par pirmo rindu:

„Godātā Griezes kundze! Vakar Aivars aizmiga mūža — — —"

Ilga nosvieda vēstuli un, satvērusi galvu rokās, noslīdēja dīvānā. Dīvāna vienā galā bija izrakstīts spilvens un, uz tā pieri atspiedusi, Ilga sāka, skaļi elsodama, raudāt.

— Avair . . . Aivar. . .Aivar. . nē!

Pa divi lāgi izzvanījās tālrunis—ik gājienā vismaz reižu desmit vai pat vairāk. Pie āra durvīm atsitās avīžu iznēsātāja zēna nosviestais pēcpusdienas laikraksts. Pa ielu, trauksmes sirēnu darbinādams, aizdrāzās policijas vai ātrās palīdzības auto. Ilga no visa tā nekā nemanīja. Kā pirmajā brīdī dīvāna stūrī iekritusi, viņa šo stāvokli nepārmainīja. Cepure, ko viņa, mājās pārnākot, nebija paguvusi noņemt, tagad bija no galvas noslīdējusi un gulēja uz grīdas blakus aploksnei ar pastmarkām, kuŗas rotāja krievu kosmonautu ģīmetnes, izplatījuma kuģi un raķetes.

Tikai pēc ilga laika viņa beidzot piecēlās sēdus, kādu brīdi nekustīgi skatījās nokritušajā cepurē, piecēlās, pacēla aploksni un galvseģi un, vēlreiz dziļi nopūtusies, devās uz guļamistabu. Viņa sāka izģērbties, lai darbā lietotās drēbes apmainītu pret mājas tērpu, bet, atpogājusi blūzes pogas, nejauši ieskatījās spogulī un satrūkusies pārtrauca darboties. Seja, kas tai no spoguļa raudzījās pretim, bija tik veca un neglīta, ka rokās pietrūka spēka.

Veca.

Viņa bija kļuvusi veca. Viņa bija viena, pamesta, veca un neglīta. Zem acīm bija radušies prāvi, smagi asaru maisiņi. Tos gan varēja likt uz pašreizējās raudāšanas lēses, bet viņa labi zināja, ka tādi tur bija arī citkārt. No lūpu kaktiņiem abpus zodam gandrīz līdz zodam stiepās stingri iezīmētas gravas. Pasmakrē āda bija kļuvusi ļengana, un ap kaklu stiepās grumbu gredzeni.

Protams, šī pārvērtība nebija notikusi vienā īsā, nepilnā stundā. Bet šī pēdējā stunda visas nepatīkamās vecuma pazīmes bija izcēlusi dienas gaismā tāpat kā fotografa laboratorijā ķīmiskais šķīdinājums izgaismotajā papīrā ievelk uzņēmuma kontūras. Sākumā arī tur manāmas tikai pāris līnijas, bet tad aizvien ātrāk to starpās parādās tumšāki un gaišāki plankumi, kamēr gluži nemanot, attēls redzams visā pilnībā.

No spoguļa skatienu neatraujot, Ilga pasniedzās, atvēra vienu no spoguļskapja atvilktnēm un izņēma no tās pāris kārbiņu. Vienu atvāzusi, viņa tajā ielaida rādītāja pirkstu un ziedi lieliem triepieniem sāka klāt uz pieres, vaigiem un zoda.

Ilga tomēr netika tālāk par otru pikuci. Ievaidēdamās viņa par jaunu sabruka, pieri atsizdama pret spoguļa gludo, vienaldzīgo virsmu, rokām cieši ieķerdamās spoguļgalda malās. Brīdi bez kustībām sēdējusi, viņa pēkšņi — it kā kaut ko svarīgu un neatliekamu atcerējusies — uztrūkās kājās un nogāja pagrabā. Uz spoguļa, kur bija atradusies Ilga piere, palika balts ziedes plankums.

Pagrabā Ilga sameklēja konjaka pudeli un ielēja glāzē bagātīgu šļācienu. Stiprais, smaržīgais šķidrums vienā mirklī izstaigāja ķermeni. Ar glāzi rokā Ilga ieslidināiās izsēdētā dīvāna stūrī.

⁂

Vincents Grieze jau nezin' kuŗo reizi soļoja gar „Altonu", bet nevarēja saņemt drosmi, lai ieietu naktslokālā. Viņš redzēja, ka daudzi apmeklētāji virināja platās, smagās durvis, ierazdamies gan pa pāŗiem, gan lielākās grupās, un ka visi to darīja brīvi, vienkārši, līksmi — it kā tā bijusi dabiskākā lieta pasaulē. Laiku pa laikam Grieze paskatījās pulkstenī. Brīnums, cik lēni laiks gāja uz priekšu. Bija tikai stunda, kopš viņš šeit ieradās, bet likās, ka pienākusi pusnakts.

Vēlāk viņš pats šaubījās, vai tam būtu pietikusi drosme izšķirēja soļa spēršanai, ja ielas galā nepamanītu Kalnupu pāri. Netālu no „Altonas" bija kino, un tajā pašreiz rādīja kādu izslavētu filmu. Lai Kalnupus nesastaptu, Grieze paslēpās aiz „Altonas" apmeklētāju mugurām un reizē ar tiem ieslīdēja lokāla priekštelpā. Viņš skaidri apzinājās, ka no vienas puses tā bija bēgšana no Kalnupiem, bet no otras — pašapmānīšanās. Kalnupus viņš izmantoja par ieganstu.

(Turpinājums sekos)

Cīnītāji godina kritušos

Sniega pārslu piebirušie un sveču gaismas apmirdzētie egļu zari pie Kritušo kaŗavīru pieminekļa pauda svinīgu mieru, kad 4. janvāŗa vakarā Saulainē pulcējās bijušie cīnītāji ar piederīgajiem, lai pieminētu Ziemsvētku kaujas Kurzemē pirms 24 gadiem. Arī zvaigžņu apmirdzētais un ar sniega cepuri rotātais Lāčplēša tēls pauda dziļu mieru, it kā noskatoties bijušajos cīnītājos J. Pogulī un A. Butānā, kas baltos maskēšanās pārvalkos stāvēja goda sardzē pie altāŗa.

Vakara klusumu un mieru pāršalca piemiņas brīža dalībnieku dziedātā junda. O. Ieviņš nodeklamēja Ed. Virzas „Nakts parādi" un Kanadas DV saimes vārdā nolika ziedus pie pieminekļa, bet no Kurzemes cīnītājiem bijušais artilerists J. Zvirgzdiņš. Atceres brīdi pabeidza ar Latvijas himnu.

Sekojošajā draudzības vakarā Saulaines saimniecības ēkā ap 50 sapulcējušos dalībnieku uzrunāja Kritušo kaŗavīru pieminekļa pārvaldes pr-dis V. Tikiņš, atceroties grūto cīņu dienas un pieminot kritušos biedrus. Ir kā rūgta likteņa ironija, ka strēlnieki savās Ziemsvētku kaujās cīnījās pret vāciešiem, bet leģionāri Ziemsvētku kaujās Kurzemes cietoksnī kopā ar tiem. Strēlnieku cīņu laikmets ievadīja Latvijas brīvības ritausmu, bet leģionāri, ticēdami rietumu demokratijām un to deklarācijām, izmisīgā cīņā centās nosargāt šo tik grūti izcīnīto latviešu tautas brīvību, — sacīja runātājs. O. Perro runāja Latviešu virsnieku apvienības Kanadā un Baltiešu veterānu korpusa vārdā, izceļot Ziemsvētku kauju nežēlīgumu un latviešu lielos zaudējumus. Svētku kaujās zaudētās pozicijas tomēr jau 17. janvārī bija atgūtas, bet leģionāri ar savu varonības piemēru iegājuši latviešu tautas vēsturē uz laiku laikiem, — uzsvēra runātājs, aicinot ticēt dienai, kad Latvija atkal atgūs brīvību. Klātesošos uzrunāja arī Latviešu kaŗa invalīdu apvienības Kanadā pr-dis J. Grīnvalds.

Saviesīgajā daļā, kuŗu vadīja O. Ieviņš un A. Lucs, skandēja latviešu kaŗavīru un tautas dziesmas. Ar aplausiem un dziesmām „Daudz baltu dieniņu" un „Kaut man Dāliņa kājas būtu" vakara dalībnieki sumināja kādreizējo Latvijas meistaru maratona skrējienā Kārli Blumbergu, kam pirms kāda laika bija piepildījušies 60 mūža gadu. Piemiņas vakara rīcības komitejas izkārtotajā loterijā, kuŗu pārzināja A. Aldermanis, laimēja Ausma Šulca un J. Eizenarms. Ar solo dziesmām vakaru kuplināja baritons Alberts Vītols.

O. K.

Archibīskaps A. Lūsis (pa labi) Sv. Jāņa draudzes Toronto rīkotajā godināšanas vakarā sakarā ar viņa 60 mūža gadiem pateicas apsveicējiem; no viņa uz kreiso pusi — dzīvesbiedre Lidija un dēli Jānis, Pēteris un Māris (skat. rakstu iepriekšējā numurā). Foto: JAK

TORONTO ZIŅAS

● Pēc pārciestas operācijas no radušamies komplikācijām 3. janvāŗa rītā Ģenerālhospitālī 62 gadu vecumā miris Reinholds Beitiņš. Aizgājējs Latvijas neatkarības laikā dienēja 5. Cēsu kājnieku un autotanku pulkā, sasniedzot kapteiņa dienesta pakāpi, bet otrā pasaules kaŗā cīnījās austrumu frontē, kādu laiku būdams arī Latviešu leģiona 15. divīzijas sanitārrotas komandieris. Pēc atlaišanas no gūsta viņš dzīvoja vairākās bēgļu nometnēs Vācijā, kamēr 1949. gadā izceļoja uz Kanadu, apmetoties Toronto, kur pēdējos gados bija nodarbināts kādas slimnīcas administrātīvajā darbā. Savā laikā viņš piedalījās arī DV organizācijas darbā un bija Latviešu virsnieku apvienības Kanadā biedrs. Pēdējā gaitā uz Ziemeļjorkas kapsētas latviešu nodalījumu viņu 6. janvārī izvadīja archibīskaps A. Lūsis. Par aizgājēju sēro 93 gadus vecā māte Emīlija, dzīvesbiedre Aina un meita Inese Beitiņa.

● DV Toronto nodaļas vanadžu sanāksmē 5. janvārī kopas pr-ces R. Zamlovskas vadībā piedalījās 25 dalībnieces, galvenokārt pārrunājot aizvadītos Ziemsvētkus un ar tiem saistītos darbus, kā arī turpmākās ieceres. Vairākus ierosinājumus izteica arī Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne. Tuvākajā laikā vanadzes atsāks vakarēšanas, bet 2. martā DV namā rīkos modes skati. DV teātŗa Kanadā dalībniece Anete Bencone deklamēja vairākus Ziemsvētku dzejoļus, bet rakstniece Tonija Krūka nolasīja fragmentu no sava topošā romāna.

● „The Globe and Mail" 3. janvāŗa numura sporta daļā izcilāko Toronto vidusskolu vieglatlētu vidū minēti arī Kiplinga koledžas institūta audzēknis 17-gadīgais Imants Pērkons un Royal York institūta skolēns 18-gadīgais Modris Lorbergs. Abi jau vairāk gadu darbojušies sporta laukā ar teicamiem panākumiem, it sevišķi M. Lorbergs, kuŗa uzņēmumam laikrakstā bija pievienots arī atsevišķs rakstiņš. I. Pērkona mīļākais sporta veids tomēr ir basketbols, kuŗu viņš spēlē arī Toronto svētdienas līgā, gatavodamies tiesneša amatam. Jaunais sportists pēc skolas beigšanas iecerējis studēt Jorkas universitātē. Modŗa Lorberga interese pievērsta basketbolam un volejbolam, kā arī skriešanai un lēkšanai, kuŗā viņš pagājušajā gadā ieguva Etobikoka vidusskolu meistara laurus. M. Lorbergs vispirms vēlas beigt fiziskās audzināšanas kursu, pēc tam uzsākt tieslietu studijas.

V. Vārsbergs - Gaŗezera nometnes vadītājs

PLĀNO LATVIEŠU KOLONIJU AR PILNTIESĪGU ĢIMNAZIJU

Aizvadītajā gadā drīz pēc Gaŗezera nometnes administrātora V. Klētnieka pēkšņās nāves beidzās nometņošanas sezona. Par nometnes jauno administrātoru un V. Klētnieka darba turpinātāju visi vēlējās redzēt Gaŗezera valdes priekšsēdi māc. Vili Vārsbergu, kas līdztekus garīdznieka darbam savā amerikāņu draudzē Konstantīnē visu savu brīvo laiku veltījis Gaŗezeram. Pēdējā sēdē 21. septembrī Gaŗezera padome arī vienprātīgi atzina, ka V. Vārsbergs ir piemērotākais kandidāts administrātora pienākumiem, lūdzot viņu tos uzņemties, bet V. Vārsbergs izlūdzās apdomas laiku, jo Gaŗezera valdes priekšsēža, nometnes administrātora un mācītāja uzdevumu amerikāņu draudzē nebija iespējams apvienot. Tagad V. Vārsbergs izšķīries atstāt garīdznieka darbu amerikāņu draudzē un ar 1. februāri pārcelties uz Gaŗezeru.

Māc. V. Vārsbergs ir praulēnietis, plašās Vārsbergu dzimtas loceklis, dzimis 1929. gada 1. jūnijā. Pirms došanās bēgļu gaitās viņš mācījās Madonas valsts ģimnazijā, bet Vācijā 1949. gada pavasarī pabeidza Kr. Barona ģimnaziju Hersbrukas latviešu nometnē, kur viņa skolotājs un klases audzinātājs bija V. Klētnieks. ASV viņš kopā ar māti un māsām ieceļoja t.s. Misisipi akcijā un divas vasaras plūca kokvilnu plkv. Kalikota farmā. 1954. gadā V. Vārsbergs beidza Midlendas koledžu Fremontā, bet 3 gadus vēlāk Čikagas luterāņu semināru, kļūstot garīdznieks. Tā paša gada maijā viņu ordinēja par mācītāju un nosūtīja uz Albionu, Mičiganā, organizēt jaunu luterāņu draudzi. Šo uzdevumu viņš veica ar atzīstamām sekmēm. Jaunā draudze uzcēla savu dievnamu, kuŗu projektēja latviešu architekts G. Birkerts, kas tai pašā laikā strādāja savā architekta birojā Detroitā.

Ar 1963. gada 1. martu V. Vārsbergs uzņēmās Mesijas draudzes mācītāja pienākumus Konstantīnē, Mičiganā, arī še neapmierinoties vienīgi ar tiešajiem garīdznieka uzdevumiem, bet vācot līdzekļus un organizējot būvprojektu jaunu telpu sagādei draudzes svētdienas skolai ar 160 audzēkņiem. Še viņš no savas amerikāņu draudzes locekļiem uzzināja, ka amerikāņu gaidas vēlas pārdot savu nometni pie Gaŗezera (Long Lake). V. Vārsbergs par to informēja LELDAAs vidienes apgabala garīgās dzīves vadītāju prāv. P. Ķirsonu, kas 1964. gadā vasarā apskatīja pirkšanai piedāvāto objektu un atzina to par ļoti piemērotu latviešu draudžu vajadzībām. Būdams jau tolaik prāv. P. Ķirsons lūdza V. Vārsbergu sazināties ar vidienes apgabala latviešu draudžu mācītājiem un priekšniekiem, jo par vasaras nometnes iegādi bija runāts jau agrāk, par šo domu jo sevišķi iestājoties Kristus draudzes Detroitā pr-kam Verneram Treimanim. Tā paša gada rudenī latviešu presē parādījās vairāki V. Vārsberga raksti, kuŗos viņš dedzīgi aicināja vidienes apgabala draudzes apsvērt iespējas kopīga īpašuma iegādei. Jau 1965. gada 1. februārī amerikāņu gaidu nometne, kuŗas platība bija 153 akri, pārgāja latviešu draudžu īpašumā. Kādā plašākā presē publicētā rakstā V. Vārsbergs jaunajam īpašumam deva Gaŗezera nosaukumu, kas gan ir tiešs Long Lake tulkojums; arī jaunā īpašuma darbības devīze „Dievam un Latvijai" ir viņa izvēlēta. Še piezīmējams, ka jau Vācijā, vēl mācīdamies ģimnazijā, V. Vārsbergs iestājās latviešu skautos un pabeidza vadītāju Gaŗezera kursus, tādēļ šis nosaukums viņam bija sevišķi mīļš un tuvs.

Jaunā īpašuma pagaidu valde V. Vārsbergu ievēlēja par priekšsēdi. Pēc oficiālās akciju sabiedrības noorganizēšanas Gaŗezera padome viņu 1966. gada vasarā izraudzīja par sekretāru, bet divus gadus vēlāk par valdes priekšsēdi. Šai amatā viņš paliek arī turpmāk, bet līdztekus veiks nometnes administrātora un bērnu nometnes direktora pienākumus.

Jautāts par nākotnes nodomiem, V. Vārsbergs mūsu laikraksta līdzstrādniekam izteicās: „Pagaidām nedomāju par radikālām pārmaiņām ne nometnes, nedz arī vasaras vidusskolas darbā. Gribu vienīgi panākt, lai nometnes un vidusskolas telpas pilnībā būtu izmantotas visas astoņas vasaras sezonas nedēļas. Tādēļ nākošajā sēdē ierosināšu bērnu nometnei paredzēt 4 divu nedēļu posmus laikā no 6. jūlija līdz

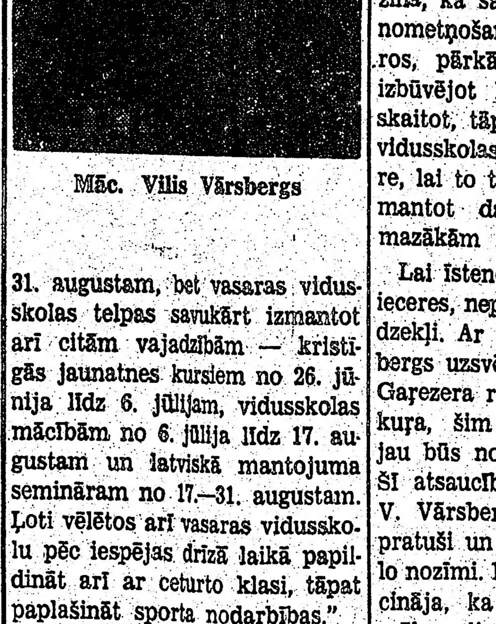

Māc. Vilis Vārsbergs

31. augustam, bet vasaras vidusskolas telpas savukārt izmantot arī citām vajadzībām — kristīgā jaunatnes kursiem no 26. jūnija līdz 6. jūlijam, vidusskolas mācībām no 6. jūlija līdz 17. augustam un latviskā mantojuma semināram no 17.—31. augustam. Ļoti vēlētos arī vasaras vidusskolu pēc iespējas drīzā laikā papildināt ar ceturto klasi, tāpat paplašināt sporta nodarbības."

Runājot par citiem nākotnes nodomiem, V. Vārsbergs uzsvēra, ka izplānojama Gaŗezera zemes platības racionāla izmantošana visiem turpmāk paredzētajiem darbības pasākumiem. Šim nolūkam jau tagad radīta speciāla komisija ar arch. G. Birkertu kā priekšsēdi un A. Intsonu, A. Bērzkalnu un A. Riekstu kā locekļiem, piedaloties arī Gaŗezera padomes un valdes priekšsēžiem V. Treimanim un V. Vārsbergam. Šī komiteja jau sanākusi pirmajā sēdē 8. decembrī Detroitā, pārrunājot kā tuvākās, tā arī tālākās nākotnes projektus. Vasaras vidusskolu iecerēts pārvērst par pilntiesīgu pilna mācību laika latviešu vidusskolu pēc amerikāņu privātskolu parauga, kuŗā varētu iegūt vispārējo izglītību un kuŗas absolventiem būtu tiesības iestāties augstskolā. Līdztekus parastajiem amerikāņu vidusskolas priekšmetiem tomēr mācītu latviešu valodu, Latvijas vēsturi, ticības mācību un citu, tā radot skolēniem latvisku vidi, kuŗā tik nepieciešama mūsu jaunatnes audzināšanā un izglītošanā. Turpmākajos plānos ietelp arī vietu paredzēšana Gaŗezerā pensionāru dzīvokļu mājām un veco ļaužu mītnei. Tā kā lielākā daļa zemesgabalu ieguvēju kaimiņos esošajā Latvijas ciematā domā celt mitekļus pensionāru dzīvei, tad pie Gaŗezera jau it drīzā laikā var izveidoties paliela latviešu kolonija, kuŗā ļaudis dzīvos visu gadu. Sakarā ar to plānojama vieta arī baznīcai un kapsētai.

Attieksmē uz nepieciešamajiem uzlabojumiem nometnē jau tuvākajā laikā V. Vārsbergs atzina, ka šai pavasarī uzlabojami nometņošanas apstākļi Dzintaros, pārkārtojot un par jaunu izbūvējot labierīcības, dušas ieskaitot, tāpat jaunajā un vecajā vidusskolas ēkā ierīkojama apkure, lai to telpas ziemā varētu izmantot dažādiem saietiem un mazākām konferencēm.

Lai īstenotu visas šīs nākotnes ieceres, nepieciešami, protams, līdzekļi. Ar gandarījumu V. Vārsbergs uzsvēra tautiešu atsaucību Gaŗezera rīkotajai mantu izlozei, kuŗa, šim rakstam parādoties, jau notikusi (29. decembrī). Šī atsaucība liecina, — secināja V. Vārsbergs, — ka tautieši izpratuši un atzinuši Gaŗezera lielo nozīmi. No tā savukārt viņš secināja, ka sabiedrība arī turpmāk neliegs līdzekļus Gaŗezera tālākai izveidošanai. Ar gandarījumu V. Vārsbergs norādīja arī uz 26. oktobrī Linkolnā notikušās LELDAAs vidienes apgabala konferences lēmumu, ka visām apgabala draudzēm visiem iespējamajiem līdzekļiem morāli un materiāli jāsekmē un jāatbalsta Gaŗezers, sūtot bērnus un jauniešus uz nometņošanu, vidusskolu un kursiem, kā arī 1969. un 1970. gadā izkārtojot īpašu ziedojumu vākšanas akciju ne tikai vidienes apgabalā, bet arī pārējās Ziemeļamerikas latviešu draudzēs un organizācijās, jo Gaŗezerā ir vienīgā latviešu vidusskola, kuŗa jau tagad kalpo visiem latviešiem un kuŗas nozīme nākotnē vēl pieaugs.

Pārcēlies uz Gaŗezeru, V. Vārsbergs ar ģimeni — dzīvesbiedri, trīs bērniem un māti — dzīvos farmas mājā, kuŗā iepriekš dzīvoja nelaiķis V. Klētnieks. Viņa adrese, sākot ar 1. februāri: Rt. Nr. 3, Box 369, Three Rivers, Mich. 49093, U.S.A.; tālr. (616) 244—5133.

E. B.

VECO LAIKU DEJAS VECAJĀ GADĀ

Šādu vadmotīvu savam gadskārtējam Jaungada sagaidīšanas vakaram bija izraudzījušās Sv. Katrīnu vanadzes. Veco laiku deju uzvedumu bija iestudējis H. Šternbergs. Augšējā uzņēmumā programmas izpildītāji: 1. rindā no kreisās — M. Zvejniece, I. Andersone, N. Vītola un A. Freimane; 2. rindā uz kāpnēm — A. Barkāne, H. Viļumsone, A. Šternberga, H. Šternbergs un vanadžu kopas priekšniece M. Vītola; aizmugurē — P. Vītols, I. Ķipis, F. Konrāds, J. Strautmanis, F. Albertiņš, K. Klints un I. Dālbergs. — Apakšējā uzņēmumā: Jauno gadu ar dziesmu „Pie tēvu zemes dārgās" ievadīja kvartets (no kreisās) E. Kraujiņš, V. Bošs, I. Dālbergs un J. Strautmanis. Foto: J. Līgers

KANADAS ZIŅAS

NIAGARA

● Pērnā gada jaunatnes un draudzības dienu rīcības komitejas nobeiguma sēdē, kuŗu vadīja tās pr-dis J. Celms un protokolēja P. Treiers, priekšsēdis ziņoja, ka, par spīti dziesmu svētkiem Klīvlendā un citiem lielākiem sarīkojumiem, gadskārtējās jaunatnes dienas Niagarā izdevušās labi. Abās dienās kopā pārdots ap 900 ieejas karšu. No atlikuma 782 dol. puse piešķirta LNJAK. Labus ienākumus devusi loterija, kuŗai laimestus dāvināja laikraksts „Latvija Amerikā", Kanadas DV zemes valde, Benjamiņa filmu laboratorija un J. Miškins Toronto, kā arī Arāju, Celmu, Liepiņu, Pļavinsku, Siseņu, Šteinbachu, Strautnieku, Treieru un Vītolu ģimenes Niagarā. Viņiem rīcības komiteja izteica pateicību, tāpat kaimiņiem Sv. Katrīnās — Šternbergam un Dālbergai par skolēnu priekšnesumiem un meiteņu dziesmu ansamblim Dzimtālei. Revīzijas komisijas pārstāvis F. Sirmais ziņoja, ka kases pārskats un dokumenti bijuši kārtībā, izteicot rīcības komitejas priekšsēdim un pārējiem darbiniekiem pateicību par labi veikto darbu. Šāgada jaunatnes un draudzības dienas Niagarā nolēma rīkot 26. un 27. jūlijā parastajās vietās — Sheraton Brook viesnīcā un Garden City līcī pie Sv. Katrīnām. Par rīcības komitejas priekšsēdi izraudzīja St. Timšanu (2252 Clare Cresc., Niagara Falls, Ont.; tālr. 358—8776). P. T.

LONDONA

● Uz Divreizdivi nometni Mičiganā no Londonas bija devušies 6 jaunieši — Andris Aukmanis, Ināra Griķe, Aija Jurjāne, Daina Štengele, Valdis Vilks un Maruta Zvagule, kuŗu braucienu ar kopsummā 400 dol. atbalstīja vietējā latviešu kreditsabiedrība, Londonas latviešu kopa, DV nodaļa, latviešu ev.-lut. draudze un skautu - gaidu vecāku padome.

Ps.

VECAS SKAŅAS JAUNĀ RITMĀ

Svētku laikā parasti notiek dažādi pārpratumi ar pasta nosūtīšanu un piegādi pareizajam adresātam. Dažkārt visu nākošo gadu ļaudis stāsta anekdotus par pasta darbinieku un iznēsātāju „vienreizējiem sasniegumiem". Bet notiek arī dažādas nebūšanas. Tā arī nule aizvadītajos svētkos dažam labam pasta saņēmējam vai gaidītājam gadījušies dažādi piedzīvojumi.

Kāds Ņujorkas latvietis stāsta, ka apsveikums no kaimiņu mājas pienācis pēc sešām dienām, kaut abas mājas atrodas vienā pasta rajonā. Vienu no otras tās šķiŗ tikai iebraucamais ceļš garāžā, tādēļ kaimiņam vajadzētu tikai pastiept roku, lai nodotu apsveikumu. Pieklājība tomēr prasa, lai to nosūtītu pa pastu. Un ar to tad sākas sarežģījumi. Ja apsveikuma kartītes personīgai nodošanai pietiktu ar rokas pastiepienu, ja tās personīgai iemešanai kaimiņa vēstuļu kastītē būtu jāupurē nedaudzi soļi, tad sūtot pa pastu, kartītei veicams daudz lielāks ceļš: no pasta kastes ielas stūrī uz pasta nodaļu, tad no tās atpakaļ pie saņēmēja. Šoreiz šim ceļam izrādījās vajadzīgas 6 dienas — tikpat daudz laika, cik vēstules nosūtīšanai un atbildes saņemšanai no Eiropas pa gaisa pastu . . .

Liekas, ka tieši vienas un tās pašas pilsētas pasta piegāde rada vislielākās klizmas un likstas. Tā, piemēram, Ņujorkā no Bruklinas 10. decembrī izsūtīts sainītis ar grāmatām pie saņēmēja

(Nobeigums 8. lpp.)

Kanadas latviešu kristīgo jauniešu salidojums Toronto beidzās ar dievkalpojumu Sv. Jāņa baznīcā. Uzņēmumā archibīskaps A. Lūsis, māc. P. Nesaule un māc. M. Ķirsons, sekojot kursantiem, pēc dievkalpojuma atstāj baznīcu. Foto: R. Šteinbergs

Ziedojumu akcija dev…

(Pārcēlums no 1. lpp.)

BATUN apmeklē AN mi…

...O ZIŅAS

...sis. Par aizgājēju sēro 93 gadus vecā māte Emīlija, dzīvesbiedre Aina un meita Inese Beitiņa.

● DV Toronto nodaļas vanadžu sanāksmē 5. janvārī kopās pr-ces R. Zamlovskas vadībā piedalījās 25 dalībnieces, galvenokārt pārrunājot aizvadītos Ziemsvētkus un ar tiem saistītos darbus, kā arī turpmākās ieceres. Vairākus ierosinājumus izteica arī Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne. Tuvākajā laikā vanadzes atsāks vakarēšanas, bet 2. martā DV namā rīkos modes skati. DV teātra Kanadā dalībniece Anete Bencone deklamēja vairākus Ziemsvētku dzejoļus, bet rakstniece Tonija Krūka nolasīja fragmentu no sava topošā romāna.

● „The Globe and Mail" 3. janvāra numura sporta daļā izcilāko Toronto vidusskolu vieglatlētu vidū minēti arī Kiplinga koledžas institūta audzēknis 17-gadīgais Imants Pērkons un Royal York institūta skolēns 18-gadīgais Modris Lorbergs. Abi jau vairāk gadu darbojušies sporta laukā ar teicamiem panākumiem, it sevišķi M. Lorbergs, kuŗa uzņēmumam laikrakstā bija pievienots arī atsevišķs rakstiņš. I. Pērkona mīļākais sporta veids tomēr ir basketbols, kuŗu viņš spēlē arī Toronto svētdienas līgā, gatavodamies tiesneša amatam. Jaunais sportists pēc skolas beigšanas ieceŗējis studēt Jorkas universitātē. Modra Lorberga intereses pievērsta basketbolam un volejbolam, kā arī skriešanai un lēkšanai, kuŗā viņš pagājušā gadā ieguva Etobikokas vidusskolu meistara laurus. M. Lorbergs vispirms vēlas beigt fiziskās audzināšanas kursu, pēc tam uzsākt tiesību studijas.

...S ZIŅAS

...tālei. Revīzijas komisijas pārstāvis F. Sirmais ziņoja, ka kases pārskats un dokumenti bijuši kārtībā, izteicot rīcības komitejas priekšsēdim un pārējiem darbiniekiem pateicību par labi veikto darbu. Šāgada jaunatnes un draudzības dienas Niagarā nolēma rīkot 26. un 27. jūlijā parastajās vietās — Sheraton Brook viesnīcā un Garden City līcī pie Sv. Katrīnām. Par rīcības komitejas priekšsēdi izraudzīja St. Timšānu (2252 Clare Cresc., Niagara Falls, Ont.; tālr. 358—8776). P. T.

LONDONA

● Uz Divreizdivi nometni Mičiganā no Londonas bija devušies 6 jaunieši — Andris Aukmanis, Ināra Griķe, Aija Jurjāne, Daina Štengele, Valdis Vīks un Maruta Zvagule, kuŗu braucienu ar kopsummā 400 dol. atbalstīja vietējā latviešu kreditsabiedrība, Londonas latviešu kopa, DV nodaļa, latviešu ev.-lut. draudze un skautu - gaidu vecāku padome. Ps.

...šu salidojums Toronto beidzās ...cā. Uzņēmumā archibīskaps A. M. Ķiršons, sekojot kursantiem. Foto: R. Šteinbergs

Ziedojumu akcija devusi ..

(Pārnesums no 1. lpp.)

zinātnieku konferencī Merilendas universitātē, vairāki ALAs valdes locekļi domāja, ka tajā paudies negātīvs noskaņojums pret emigrantu organizācijām, bet U. Grava norādīja, ka konferencē piedalījušies nopietni cilvēki, kas strādā visos zinātņu novados.

Vecā gada pēdējā dienā ALA saņēmusi čeku par 16.500 dol. no ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komitejas Klīvlendā. Tas ir svētku atlikums, no kuŗa vēl daži simti dolaru atrodas rīkotāju rīcībā dažu vēl iespējamu rēķinu kārtošanai. No saņemtās summas 500 dol. ir autoru honorārs, bet pārējais domāts kultūrālām vajadzībām. Ieskati par šī atlikuma sadalīšanu bija dažādi. Par to lems kādā no nākošajām valdes sēdēm. ALAi ir mutvārdu vienošanās ar inž. A. Jeksti par dziesmu svētku uzņemšanu filmā, bet līgums vēl nav parakstīts. Šī filma izmaksātu 9000 dol., pie kam 6000 dol. ņemtu no dziesmu svētku atlikuma. A. Jekste piedāvājis izgatavot arī otru filmu par Latvijas dibināšanas 50 gadu jubileju, kas izmaksātu ap 4000 dol. Vairāki valdes locekļi ieteica abas filmas apvienot vienā, izgatavojot apmēram vienas stundas gaŗu filmu.

No izgatavotajām Latvijas 50 gadu atzinības medaļām „Pro Merito" 90 jau ir piešķirtas, bet 2 rezervētas. Vairums piešķirts ASV — 64, Kanadā — 18, Austrālijā — 6, bet pa vienai Zviedrijā un Brazīlijā. Šo medaļu pasniegšana bijusi labs propagandas līdzeklis. Jānožēlo, ka nepatīkams pārpratums noticis Kalifornijā, kā rezultātā DV apvienība Dienvidkalifornijā izstājusies no ALAs.

Par Latvijas 50 gadu ceļojošo izstādi vēl nav nokārtoti rēķini 2050 dol. apmērā. Nam samaksāts par izstādes transportu no Klīvlendas uz Vašingtonu (1200 dol.), tāpat no Vašingtonas uz Ņujorku (700). Kaut pārējie transporta izdevumi samaksāti, ne visas vietas, kuŗās izstāde bijusi, vēl nokārtojušas savu maksājumu daļu. Čikaga pagaidām nav nekā maksājusi, bet Mineapole un Ņujorka pa 500 dol. Izstādes eksponāti pašreiz atrodas Ņujorkā, bet tikai gleznas jau nosūtītas atpakaļ īpašniekiem, izņemot dažus no Kanadas saņemtus darbus.

Kultūras centra radīšanai ALA saņēmusi vairākus projektus, piemēram, no archibīskapa A. Lūša un mākslinieka L. Linauta, bet šai sēdē tos vairs neapskatīja. Šāgada ALAs kongresu rīkot vēlas Filadelfija, Kolumbusa, Detroita un Klīvlenda. Valde par piemērotāko atzina Filadelfijas piedāvājumu, kur kongress varētu notikt maija pirmajā pusē. Tajā varēs piedalīties tikai tie, kas izņēmuši 1969. gada biedru kartes. —be

ŅUJORKA

● Ņujorkas skauti un gaidas 27. decembrī devās izbraukumā uz draudzes lauku īpašumu Katskiļu kalnos, kur slēpoja, slidoja, pikojās un rīkoja svecīšu vakaru pie svaigi cirstas eglītes, bet naktis pavadīja t. s. ezera mājā, kuŗa ir apsildāma. Šiem 60 skautiem un gaidām 29. decembrī piebiedrojās 30 mazskautu un guntiņu, kas ieradās ar otru autobusu. Šai dienā viņi pieminēja latviešu strēlniekus, aizdedzinot brīvā dabā svecītes eglītes zaros. Visi izbraukuma dalībnieki atgriezās Ņujorkā 29. decembra vakarā.

● Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzē jauniešu iesvēte šai gadā notiks divas reizes: Pūpolu svētdienā, 30. martā, Betlemes baznīcā Bruklinā, bet Vasarsvētkos, 25. maijā, Jonkeru baznīcā. Jauniešu iesvēte Salas baznīcā paredzēta 1970. gada Vasarsvētkos.

● Latviešu vidusskolu eglīšu sarīkojumi notika 20. decembrī Bruklinā un Jonkeros. Bruklinā pēc māc. R. Zariņa īsas svētrunas par eņģeļiem skolēni deklamēja un stāstīja tautas pasakas. Īpats bija A. Dzirkales—Cennes sakārtotais Ziemsvētku uzvedums ar mūzikālu pavadījumu: Ilze Akerberga deklamēja, bet Miķelis Akerbergs pēc katra panta uz klavierēm atskaņoja piemērotu svētku mūziku. Sarīkojumā bija ieradušies arī iepriekšējo gadu absolventi. Jonkeros pulcējās Jonkeru un Salas vidusskolu audzēkņi. Svētbrīdi vadīja Artis Lejiņš, klavieres spēlēja Laila Saliņa, bet evaņģeliju, sprediķi un lūgšanu lasīja paši skolēni. Sprediķa daļā bija izvilkumi no pazīstamu mācītāju ... Selmas Lāgerlēfas leģendas dramatizējums „Svētā nakts" Salas skolēnu uzvedumā. Priekšnesumu trešajā daļā Brigita Irbe un Mārtiņš Gaujenieks atskaņoja klavieru solo, Māra Krēsliņa koklēja un Maira Bundža deklamēja. Šo sarīkojuma daļu vadīja Aija Spirģe. Abu sarīkojumu nobeigumā bija dāvanu apmaiņa, azaids un tautas dejas ar rotaļām. Apmeklētāju kopskaits bija ap 150. Salas vidusskolas pašpārvaldes pr-ks Andris Lagzdiņš Jonkeros nodeva mājiniekiem grāmatas velti.

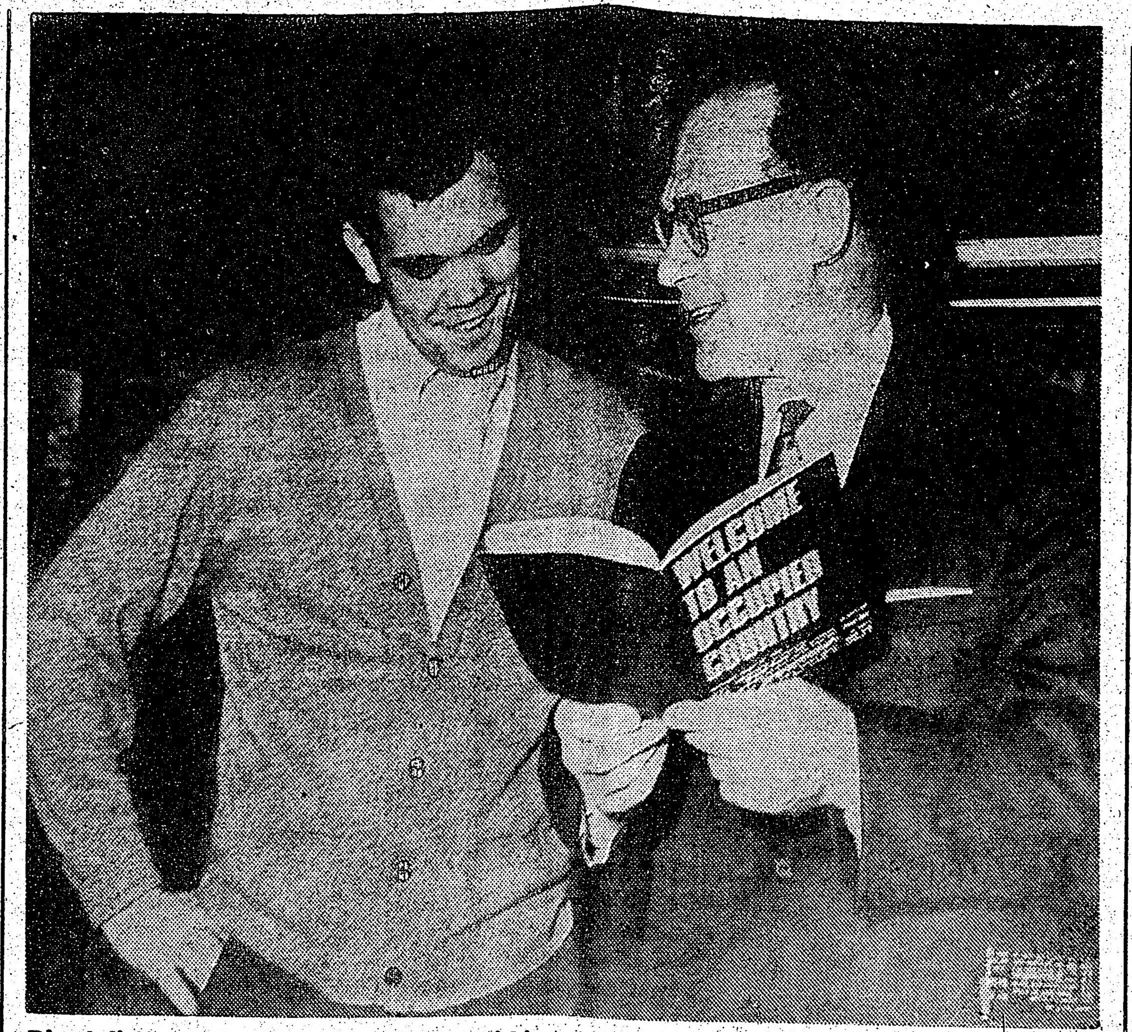

Divreizdivi nometnē prof. P. Lejiņš vēsturiski-politiskajam pudurim referēja par pārkrievināšanu Latvijā. Pēc referāta puduŗa vadītājs torontietis Juris Dreifelds (pa kreisi) iepazīstināja P. Lejiņu ar publicētajiem materiāliem par Rietumberlīnē aizliegto pasaules latviešu jaunatnes kongresu. Foto: A. Purmalis

Ko daris ar svētku atlikumu?

Klīvlendas latviešu organizāciju un draudžu padome 29. decembra sēdē noklausījās ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komitejas ziņojumu par svētku norisi un norēķiniem, piedaloties 19 no kopskaitā 25 padomes locekļiem. Rīcības komitejas pr-dis K. Avens pēc plaša ziņojuma novēlēja padomei veiksmi nobeiguma norēķinu izkārtošanā. „Ar šiem svētkiem bija godināta mūsu tauta un zeme, no kuŗas nākam. Sajūsma svētkos bija lieliska, par ko vēl tagad pienāk pateicības vēstules. Šos svētkus rīkojot, valdīja pilnīga saskaņa sabiedrībā, organizācijās un pārstāvībās," savā ziņojumā cita vidū uzsvēra K. Avens, atzīstot, ka tautas deju lieluzvedums neveicies tik gludi, kā varēja vēlēties, bet sarežģījumi radušies lielā dejotāju pieplūduma dēļ, tādēļ vadībai nebija viegli izvadīt dejotāju vienības. K. Avens izteica domu, ka turpmāk tautas deju lieluzvedums būtu atdalāms no dziesmu svētkiem, jo apgrūtina kopkori un rada sastrēgumu svētku norisē. Bija radušies sarežģījumi arī ar svētku uzņemšanu filmā, jo priekšdarbus uzsāka stipri vēlu. „Svētku sarīkošanas iespējas tagad ir daudz citādākas nekā agrāk, arī apmeklētājiem ir daudz lielākas prasības. Cenu celšanās bija ļoti izjūtama un apgrūtināja sākumā paredzēto budžetu," izteicās K. Avens, ziņojuma nobeigumā pateicoties kasierim K. Miškem un viņa palīgiem, kuŗi veikuši darbu, kas nav ar naudu samaksājams.

Kasieris K. Miške ziņoja par apgrozījumiem atsevišķajos sarīkojumos. Kopkoŗa koncerts, kas visos svētkos devis atlikumu, šoreiz uzrāda iztrūkumu. Kopīgie svētku ienākumi bijuši 109.063,41 dol., bet izdevumi — 90.823,33 dol. Šie skaitļi vēl nav galīgi, bet liela starpība vairs nav paredzama. Pakavējoties pie budžeta problēmām, K. Miške norādīja, ka šajos svētkos „jaunus ceļus gājuši" teātris un tautiskā uzveduma ansamblis, kuŗi rīcības komitejai „nekā nav devuši", bet iepriekšējos svētkos pašu teātra izrāde devusi atlikumu.

Revīzijas komisijas pr-dis H. Salaks ziņoja, ka izdarītā revīzija bijusi nepilnīga, jo visi dokumenti vēl atradušies nodokļu iestādēs, tādēļ revidēta tikai atsevišķo nozaru darbība. Informācijas nozarei palicis nepārdots lielāks skaits svētku vadoņu, kuŗus savā rīcībā pārņēmis kasieris.

Domas dalījās par to, ko darīt ar svētku atlikumu, apm. 16.500 dol. Rīcības komiteja domāja, ka tas nosūtāms Amerikas latviešu apvienībai, bet daži sēdes dalībnieki ieteica noteiktas summas nodot tieši organizācijām, kuŗām tās pienāktos. Padomes pr-dis J. Dūngs, pakavēdamies pie svētku norises, atzina, ka, par spīti kritikām, tie tomēr bijuši lielākie un labākie. „Darbu lai turpina nākošo svētku rīkotāji, kuŗiem dosim savu dievpalīgu," teica padomes priekšsēdis, tālāk pakavējoties pie naudas gribētājiem, kuŗu „ir patiešām daudz". Pārrunājot jaundibinātās Latviešu tautas deju kopu apvienības lūgumu piešķirt daļu atlikuma, sēdes dalībnieki atzina, ka apvienība materiāli atbalstāma, jo tieši deju kopās galvenokārt darbojas jaunatne. Turpretim apgāda Ceļinieks lūgums iegādāties tā akcijas nav pieņemams, jo svētku rīcības komiteja un organizāciju padome pēc norēķinu nokārtošanas darbību izbeigs. Plašas pārrunas izraisījās par jautājumu, cik liela atlikuma daļa nododama Klīvlendas latviešu organizācijām. Bija vairāki ierosinājumi, bet visumā paudās doma, ka Klīvlendas organizācijām atvēlamā summa būtu nododama „plašākiem mērķiem".

J. E.

VECĀS SKAŅAS JAUNĀ RITMĀ

(Pārnesums no 4. lpp.)

Bronksā nokļuva tikai pēc viena mēneša. Tā izsūtīšanas, tā saņemšanas punkts atrodas Ņujorkas pilsētas robežās, tādēļ varētu likties, ka sainīša piegādē nevar rasties nekādas grūtības, jo attālums ir tikai ap 20 jūdžu, jāšķērso vienīgi Austrumu upe (East River). Svētku steigā kaut kas tomēr misējās: vecgada vakarā sainīša gaidītājs saņēma kartīti no Longvjū, Vašingtonas pavalstī, ap 3000 jūdžu citā pusē, ka sainis laimīgi nokļuvis tur . . . Un tad bij vajadzīgas vēl divas nedēļas, lai neceļos aizgājušais sūtījums sasniegtu īsto adresātu turpat Ņujorkā.

Lielākā daļa lasītāju būs piedzīvojuši, ka latviešu laikraksti pienāk visai neregulāri: daži numuri vēlāk nekā citi, daži pat nemaz. Parasti laikraksta abonenti par to sūdzas redakcijai, kaut tā nav vainīga un absolūti nekā nevar darīt pasta nebūšanu novēršanā. Redakcija laikrakstu izsūtījusi parastajā laikā, bet tas kaut kur aizķēries vai pat pazudis pastā. Lasītāju interesēs redakcija, protams, iesniedz sūdzības pastā, bet tas neko nepalīdz.

ASV pašreiz ir arī netiešs pasta „streiks", jo nav nekādas iespējas nosūtīt kaut ko uz Eiropu pa „parasto pastu". Tas galvenokārt attiecas uz sainiem un iespiedumdarbiem, kuŗiem izmanto lētāko nosūtīšanas veidu. Sakarā ar ostas strādnieku streiku, pasts šos sūtījumus nevar laist tālākā ceļā, jo ostā gan noenkurojušies kuģi, bet nav neviena, kas tos piekrauj. Tādēļ pasts šādus sūtījumus nemaz nepieņem. Atliek vienīgi daudz dārgākais gaisa satiksmes ceļš. Īsi sakot, viss jāsūta pa gaisa pastu.

Vecgada vakarā Ņujorkas pasts man piegādāja arī „Ziemeļkalifornijas Apskata" numuru, kuŗā var palasīties par deju kopas Ritenītis rīkoto Mārtiņvakaru Sanfrancisko latviešu draudzes namā. Katrā sarīkojumā vajadzīga kāda „nagla", ar kuŗu pievilkt apmeklētājus. Šai Mārtiņvakarā pēc Ritenīša tautas deju priekšnesuma sākās sabiedriskā daļa, deju kapellai sniedzot jaunatnei pievilcīgākus ritmus. Bet jau pirmās skaņas daudziem likās par daudz varenas. Pēc rakstītāju vērtējuma, viss pārējais esot nobālējis un izzudis, bijis tikai skaņu mutulis, kas izvirdis, milzis un sprādzis no skaļruņiem. Elektroniski amplicētās mūzikas gala mērķis ir pārņemt klausītāju savā varā, padarot to pasīvu un slābanu, mūzikai skalinoties cauri visām ķermeņa porām. Pie šī procesa nepieradušie latvieši nevarēja tik viegli psichedeliskās mūzikas apkampienos ieslīgt, tādēļ daži bailīgākie vai tādi, kam vājākas sirdis, metās uz izeju jau pēc pirmajiem pūtieniem. Lielākā daļa tomēr varonīgi palika biezajā, kodīgajā skaņu mutulī, kaut apmiglotiem acu āboliem un atslābušiem žokļiem.

Mūzikas pārākums tomēr esot bijis īss. Kāds vecākās paaudzes pārstāvis ar veikliem tvērieniem atsvabinājis mūzikantus no viņu instrumentiem. Pēc šīs pirmās apklusināšanas jaunieši atsākuši skaņu mutuli klusinātos toņos, taču arī tie izrādījušies par skaļiem, tādēļ cienījamais vecais kungs apklusinājis arī tos. Pēc tam tāda paša mūzika atskaņota no skaņu lentes, par ko neviens nav protestējis.

Austrumu piekrastes cilvēki, laikam, mazāk spēj izprast rietumu piekrasti, kur, pēc redzētām filmām un avīžu atreferējumiem, notiek kovboju cīņas un rodeo spēles, arī izpļaukāšanās un šaušanās. Vēl tomēr nebija dzirdēts, ka šai mākā arī latvieši būtu tiktāl progresējuši, ka sākuši paši savu kovboju uzvedumu. Vecās gudrās grāmatās ir rakstīts, ka kādreiz senatnē no varena bazūnes pūtiena sagāzies Jērikas mūris, bet tagad varētu secināt, ka no jauno latviešu mūzikas skaņām sākuši jukt Zelta vārtu pilsētas tilti, vismaz Klusā okeana klintis sākušas velties ūdenī. Ja nu gadījās kāds atjautīgs cilvēks, kas vēlējās glābt pasauli no bojā ejas, tad nevajadzētu viņu par to nonicināt, bet ierosināt latviešu centrālajām organizācijām viņam par šo pašaizliedzīgo darbu piešķirt apbalvojumu naudā vai graudā. Žēl vienīgi, ka izjukusi krietna izkaušanās, kādu noteikti būtu ieteikuši Holivudas filmu režisori. Liekas, latviešiem tomēr būs pietrūcis dūšas kopt vecās mežonīgo rietumu tradicijas. Bebers

BATUN apmeklē AN misijas

Decembra beigās Ņujorkā un tās tuvumā dzīvojošie BATUN darbinieki sāka apmeklēt atsevišķo valstu misijas Apvienotajās nācijās. Pirmais baltiešu pārstāvjus pieņēma Kanadas delegācijas vadītājs sūtnis Džordžs Ignatjevs. 45 min. ilgā audiencē BATUN pārstāvji prāv. N. Trepša, O. Arens un Dr. Dz. Paegle sūtni iepazīstināja ar baltiešu prasībām, informējās par Apvienoto nāciju dalībnieču vispārējo politisko noslieci un lūdza ieteikumu, kā sekmīgāk ierosināt Baltijas valstu jautājuma pacelšanu Apvienoto nāciju forumā. Delegāti Kanadas sūtnim nodeva BATUN biedru rezolūciju, rūpnieka R. Hirša ziedoto grāmatu „Res Baltica" un pirmā pasaules latviešu jaunatnes kongresa rīcības komitejas sagatavoto brošūru „Welcome to an Occupied Country". Piezīmējams, ka šai jaunatnes kongresā pieņēma rezolūciju, ar kuŗu prasīta pašnoteikšanās tiesību atjaunošana Baltijas valstīs, un radīja precedentu, aicinot citu organizāciju, šai gadījumā BATUN rezolūcijas tekstu nodot visām Apvienoto nāciju dalībniecēm. Tā BATUN pārstāvji Kanadas sūtnim nodeva arī šo rezolūciju.

Šoreiz BATUN delegācijām ir labāk sagatavoti materiāli nekā 1965./66. gadā, arī organizācijas pārstāvji labāk sagatavojušies Apvienoto nāciju misiju apmeklēšanai. Līdz šim notikušas jau 7 delegātu informēšanas un sagatavošanas sanāksmes. Apvienoto nāciju misiju apmeklēšanu pārzina BATUN valdes pr-dis Dr. Dz. Paegle, bet organizācijas pārstāvju vadība atrodas četru koordinātoru ziņā.

Pēc BATUN priekšnieka prāv. N. Trepšas domām, pašreiz uzsākta apmeklējumu serija dos labākus panākumus nekā iepriekšējā. Jau tagad sarunātas vairākas audiences pie augstāka ranga diplomātiem nekā bija iespējams 1965./66. gadā. Vairākas valstis, kuŗas iepriekšējā reizē baltiešu delegātus nepieņēma, tagad devušas pozitīvu atbildi. Prāv. N. Trepša šo nostājas maiņu izskaidro ar pasaules sašutumu par Pad. savienības iebrukumu Čechoslovakijā, kā arī ar faktu, ka BATUN tagad labāk pazīst Apvienoto nāciju īpato gaisotni.

d. p.

BATUN delegācija prāv. N. Trepša (vidū) un O. Arens nodod baltiešu sagatavotos materiālus Kanadas sūtnim Apvienotajās nācijās G. Ignatjevam (pa kreisi). Foto: R. Paegle

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

GRAND RAPIDI

● Latviešu skolas rīkoto Latvijas valstssvētku aktu 16. novembrī ar savu klātieni pagodināja katoļu bīskaps un Latvijas neatkarības laika valstsvīrs J. Rancāns, kas pēc skolas pārziņa V. Lībanta atklāšanas uzrunas aicināja skolēnus turēt godā latviešu tautas labos tikumus, tautas lūgšanu un valsts karogu. Pieminējis visus cīnītājus, kas atdevuši dzīvību par Latvijas brīvību, sirmais garīdznieks svētīja klātesošos. Pēc runas 6. klases audzēkne Nora Kalēja bīskapam pasniedza ziedus. ALAs izglītības biroja „nopelnu stipendijas" noguldījuma veidā latviešu kreditsabiedrībā pamatskolu grupā (ik 50 dol.) saņēma Anna Graube un Edvīns Veinbergs, bet vidusskolu grupā (200 dol.) Ansis Veinbergs. Svētku gadījumā skola saņēma grāmatu veltes no Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes un tās dāmu komitejas, kā arī Srundas (17.) gaidu vienības. Priekšnesumu daļā atsevišķās klases sniedza patriotiskas deklamācijas un tautas dziesmas par tēvzemi, bet skolas koris A. Lībantes vadībā nodziedāja divas dziesmas.

● Latvijas valstssvētku sarīkojumu latviešu sabiedrībai Latviešu biedrības namā 16. novembra vakarā atklāja Latviešu organizāciju padomes pr-dis U. Plāte, bet svētku runu par tematu „Pārdomas par Latvijas valsti un tautu" teica jaunais vēsturnieks Paulis Lazda, kas šai vasarā bija ciemojies okupētajā Latvijā. Izsakot personīgos ieskatus, runātājs apgalvoja, ka, latviešu tautai atgūstot brīvību, Latvija saimnieciski un kultūrāli būs labākā stāvoklī nekā 1918. gadā. Esot arī starpība starp pārkrievināšanu cara laikā un pašreizējo komūnistu rīcību, iepludinot tik lielas krievu masas, ka latvieši Rīgā drīz vien būšot minoritāte. Par spīti bargajam režīmam, deportācijām un pārkrievināšanai, tauta tomēr saglabājusi latvisko apziņu, arī par jaunatni varot tikai priecāties. Informācija par latviešu dzīvi emigrācijā esot samērā laba. Runa, liekas, klausītājiem patika, un kāds tautietis vēlāk izteicās, ka tā nav bijusi „veco tautisko salmu kulšana", bet reāls apstākļu vērtējums. Koncerta daļā prof. V. Ruševics sniedza vijoles solo. Sarīkojums beidzās ar kopīgām vakariņām, kuŗu laikā izskanēja doma, ka Kalamazū būtu varējis izpalikt koŗa Dziesmu Vairogs mēģinājums šai dienā, lai tā dziedātāji Grand Rapidos gūtu iespēju piedalīties valstssvētku sarīkojumā.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes jaunatnes pulciņa ievēlētā jaunā valde darbosies šādā sastāvā: priekšsēdis Kārlis Daukša, viņa vietnieks Valdis Lazdiņš, sekretāre Inta Mežule, viņas palīdze Māra Pastniece, kasiere Dainuvīte Rieksta un viņas palīdze Biruta Jansone.

● Latviešu skolas audzēkņu vecāku un skolotāju sapulcē ievēlēta skolas padome jaunajā mācību gadā darbojas šādā sastāvā: priekšsēde Anita Felkere, viņas vietniece Rūta Puriņa, kasiere Māra Zirne un padomes locekļi — Ilga Kalniņa, Gaida Valkovska, Arturs Kazlovskis un Jānis Plāte, bet revīzijas komisijā darbosies līdzšinējā Irene Vanuška (priekšsēde), Olga Jansone un Rasma Siliņa. V. Z.

MINESOTA

● Nozīmīgākais Latvijas daudzināšanas sarīkojums t. s. Dvīņu pilsētās bija Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres padomes Minesotā rīkotais svētku bankets Radisson viesnīcas galvenajā balles zālē Mineapolē, kuŗā bez Minesotas pavalsts pārstāvjiem piedalījās arī Japānas ģenerālkonsuls, Rietumvācijas konsuls, Italijas vicekonsuls, lietuvieši, dienvidslavu un ukraiņu pārstāvji, Mineapoles pilsētas padomes pr-dis Kohens, kā arī laikrakstu, televīzijas un radiofona reportieŗi. Pirms banketa viesnīcas Zelta zālē bija rīkota īpaša iepazīstināšana ar goda viesiem. Banketā pēc māc. R. Krafta vadīta svētbrīža, uzrunu teica Latvijas 50 gadu atceres padomes pr-dis N. Rasiņš, ASV himnu Juŗa Krafta klavierpavadījumā nodziedāja soliste Ilga Vijuma, bet programmas daļā latviešu komponistu darbus dziedāja soprāns Irma Kurme. Banketu kā Latvijas 50 gadu atceres komitejas goda priekšsēdis atklāja Mineapoles pilsētas galva A. Naftalins, bet galveno runu teica KTCA televīzijas stacijas direktors Dr. J. E. Švarcvalders. Salīdzinājis Latviju territorijas ziņā ar Minesotu, viņš vispusīgi pakavējās pie Latvijas dibināšanas un tās tālākā likteņa, ar atzinību minēdams latviešu zinātniekus un sabiedriskos darbiniekus, kuŗus labi iepazinis Minesotā. Apmēram puse banketa dalībnieku bija amerikāņi, tādēļ Dr. Švarcvaldera runa atzīstama par nozīmīgu daudzinājumu Latvijai. Latvijas pēdējās valdības ministrs A. Bērziņš savā runā pasvītroja mūsu atbildību nākotnes priekšā un aicināja ar drosmi un ticību darboties Latvijas brīvības atgūšanas labā. Pēc uzrunas A. Bērziņš pasniedza piešķirtās Latvijas 50 gadu atzinības medaļas ar diplomiem bijušajam Minesotas tautas vietnieku nama loceklim Dr. V. Džadam, KTCA televīzijas stacijas direktoram Dr. J. E. Švarcvalderam, Mineapoles pilsētas galvam A. Naftalinam, KSTP televīzijas raidītāja komentātoram B. Raienam, Midwest krājaizdevu sabiedrības direktoram H. Grinvudam, bijušajam Minesotas gubernātoram L. Andersenam un ASV katoļu laikraksta „The Wanderer" Minesotas redaktoram A. Matam. Banketa norisi, kuŗā piedalījās ap 250 dalībnieku, raiti un lietpratīgi vadīja Apspiesto tautu atbrīvošanas padomes pr-dis Eriks Dundurs.

● Latvijas valstssvētku aktu Dienvidrietumu vidusskolas zālē ievadīja ar rakstnieka V. Pelēča rakstītu prologu, kuŗu izteiksmīgi sniedza J. Melbārdis. Pēc Mineapoles un St. Paulas latviešu organizāciju karogu ienešanas, Latvijas 50 gadu atceres padomes pr-ža N. Rasiņa uzrunas un ASV himnas abu pilsētu apvienotais koris diriģentes Gunas Kalmītes vadībā, publikai līdzdziedot, nodziedāja Latvijas himnu. Svētku runu teica ALAs priekšsēža vietnieks A. Bērziņš. Koncerta daļā dziedāja apvienotais un sieviešu koris diriģentu G. Kalmītes, Ž. Šmita un E. Pones vadībā, solo dziedot soprānam V. Lesiņai. Apvienotajā korī piedalījās DV apvienības koŗa Beverīna, DV dubultkvarteta Latvis, latviešu ev.-lut. draudzes koŗa un tās dāmu komitejas dubultkvarteta Līga dziedātāji un dziedātājas. Akta trešajā daļā, kuŗai bija dots nosaukums „Pieminam Latviju", piedalījās organizāciju un draudžu pārstāvji ar karogiem. Apliecinājumu „Pieminam Latviju" teica K. Augstkalns, korim un akta dalībniekiem pēc tā kopīgi nodziedot „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils", bet solījumu „Solāmies Latvijai" teica no Vietnamas iebraukušais kapt. Ģirts Jātnieks. Viņu un otru klātesošo Vietnamas cīnītāju — kapr. J. Raestu klātesošie sumināja ar skaļiem aplausiem. Svinīgajā akta nobeigumā, kuŗā bija ap 600 dalībnieku, koŗi ar publiku diriģentes G. Kalmītes vadībā kopīgi vēlreiz nodziedāja Latvijas himnu. — Abu latviešu draudžu kopīgajā svētku dievkalpojumā, kuŗā ieradās ap 500 baznīcēnu, piedalījās visi t. s. Dvīņu pilsētu latviešu garīdznieki — prelāts J. Strelēvics, prof. J. Rozentāls, prof. E. Šmits, māc. E. Ķiploks, māc. R. Krafts un māc. P. Langins. Dievkalpojumu kuplināja apvienotais koris diriģentu G. Kalmītes un Ž. Šmita vadībā. A. Jurjāna kantātes „Tēvijai" solopartiju dziedāja Ilga Vijuma, bet ērģeļpavadījumu spēlēja Juris Krafts. — 18. novembra vakarā KTCA televīzijas raidītājs sniedza īpašu Latvijai veltītu pusstundu, kuŗā runāja Apspiesto tautu atbrīvošanas padomes pr-dis Eriks Dundurs un Aldona Pone, iepazīstinot ar Latvijas vēsturi, sākot ar 16. gadsimtu, territoriju, kultūru, sasniegumiem neatkarības laikā un pašreizējo okupāciju. Minesotas gubernātors Levanders 18. novembrī bija izsludinājis pavalstī par Latvijas dienu. Andr. L.

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 13. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OŠAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta. Dievkalpojumos turpmāk lietos jaunās Dziesmu grāmatas.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1568, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2789.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcā, 361 Danforth Ave.

12. janvārī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma mācību stunda pirmsiesvētes jaunākai grupai.

26. janvārī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma iesvētīšanas mācību stunda.

BRAMPTONA

19. janvārī, plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā. Pēc dievkalpojuma pirmsiesvētes jauniešu grupa.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

12. janvārī, plkst. 11 dievkalpojums.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-8190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

12. janvārī, pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

19. janvārī, pl. 3 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš. Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē draudzes gada sapulce.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

5. janvārī, pl. 2 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montreālā.

12. janvārī kā Kanadas apgabala garīgais vadītājs piedalīšos Sv. Jāņa draudzes 20 gadu pastāvēšanas dievkalpojumā Toronto.

26. janvārī, plkst. 2 p.p. Montreālā, Presbiterāņu baznīcā dievkalpojums.

Māc. A. Voitkus, 3488 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3294.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

12. janvārī, plkst. 1,30 p. p. dievkalpojums, Svētdienas skola un jaunatnes grupa.

19. janvārī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 384 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

VASARSVĒTKU VĒSTS

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270 D. Miķelsona vadībā. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12. Ont. jaunatne.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

ČIKAGA

Latvijas ev.-lut. baznīcas Svētā Pāvila draudze — 18 W. 641 Forest Prezerve Drive, Wooddale, Illinois (dienvidriet. no Irving Park Rd. un Addison Ave.).

Mācītājs Māris Ķirsons — 303 DesPlaines Ave, Forest Park, Ill. 60130, tel. 366-3347.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 no rīta. Svētdienas skolas sākums plkst. 9.30.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5915 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Līventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1886 Pauline Blvd.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnīcā 532—1700, mācītāja mājā 538—7647.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trisvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4935 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327-5788. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KALAMAZU

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59408, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 815 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 783.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

11. janvārī — plkst. 7.30 Itona auditorijā „Atvadības" — tautiska dziesmu spēle. L. Gleškas vadībā.

17. janvārī — pl. 8 vak. DV namā TLB inž. un techniķu kopas gada sapulce.

18. janvārī — pl. 7.30 vakarā DV namā atklāšanas atceres sarīkojums.

18. janvārī — pl. 7.30 vakarā Latviešu namā TLMM kluba „Zaķu balle".

19. janvārī — pl. 4 pēcp. Tālivalža Ķikaukas referāts „Reālisms tagadējā literatūrā un mākslā", papildināts ar krāsu filmām. LPB Kanadas kopas sarīkojums Latviešu namā.

25. janvārī — pl. 7 vak. viru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts.

26. janvārī — pl. 5 p.p. TLTA — SG Draudzīgā aicinājuma atcere. Akts un K. Binkas lugas „Jaunaudze" pirmizrāde H. Miķelsona režijā.

8. februārī — plkst. 7 vak. Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē Gaujas galdu un Rīgas skautu vienību gadasvētki.

8. februārī — DV Toronto nod. tradicionālā masku balle DV namā.

9. februārī — plkst. 4.30 pēcp. „baltais" literārais sarīkojums ar autoru piedalīšanos. LPB Kanadas kopas sarīkojums Latviešu namā.

21. februārī — plkst. 8 vak. Mākslinieku vienības Latvis slēgts karnevāls „Joka pēc" Kolumbus zālē — 36 Linden St., Toronto.

22. februārī — plkst. 7 vakarā DV namā kārtējais „Ventiņu vakars' ar jautru un nopietnu programmu.

8. martā — Čikagas Piecīšu kabarets King Edward Sheraton, Crystal Ballroom telpā plkst. 7 vakarā.

9. martā — Čikagas Piecīšu koncerts Latviešu namā.

Pensionēts pāris
steidzīgi meklē
mēbelētu istabu
ar virtuvi iepirkšanās rajona tuvumā. Lūdz pieteikt šī laikraksta birojā, tālr. 921-7121.

MEKLĒ
UZTICAMU SIEVIETI
pie nepilnu vienu gadu veca bērna.
Divas nedēļas mēnesī Toronto tuvumā.
Lūdz zvanīt 832-2524.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss ....
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $....................
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
Abonēšanas maksa $2.00 par 1 mēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

Jaunākais Hochhuta „Karavīru" frontē

Šī laikraksta slejās nule bija publicēts raksts par Hochhutu un Čērčilu, par skandalu izraisītāja vācu autora lugu un tās galveno tēlu — angļu kaŗa laika valdības galvu. Pēdējam Hochhuts pieraksta piedalīšanos poļu trimdas valdības ministru prezidenta Sikorska nogalināšanā.

Kā jau varēja paredzēt, vislielākās grūtības un pretrunas ap šo darbu bija radušās nekur citur, kā Anglijā pašā. Pēc ilgas galvas lauzīšanas un priekšdarbiem „Karavīri" pagājušajā mēnesī, decembrī, beidzot parādījās uz Londonas „New Theatre" skatuves. Angļu preses kampaņa pret Hochhuta darbu līdz pat pēdējam bija visai nikna; tik nikna, ka autors pats uzskatīja par labāku uz pirmizrādi Londonā nemaz neierasties. Galu galā viss izgāja labi, un piesardzīgus atzinības vārdus „Karavīriem" veltīja pat pašas lielākās vāciešu un Hochhuta „ēdējas" — masu avīzes „Daily Express" un „Daily Mirror". Savai naidīgajai nostājai uzticīgs palika tikai lielais konservātīvo laikraksts „Daily Telegraph" ar savu svētdienas izdevumu „Sunday Telegraph". Vispārējais spriedums tomēr bija: izrāde Londonā izdevusies, un galvenais nopelns Klifordam Viljemam kā režisoram (kurš uzvedumu bija sagatavojis jau Ņujorkā un Toronto) un kanadiešu aktierim Džordžam Kalikosam kā Čērčila lomas tēlotājam.

Taču ārpus tiešās teātŗa sfairas naidīgās puses turpina trīt dunčus un mēles, un tuvākie mēneši sola ārkārtīgi interesantas ainas, kā vēsturnieki, publicisti, žurnālisti un politiķi mēģinās izcīnīt katrs savu taisnību. „Karavīru" izrāde Londonā devusi šai cīņai jaunu ierosinājumu un pamudinājumu.

Tas, ka ne katrreiz pretinieki ir gatavi ievērot anglisko „fair play" principu, parādās tuvākajās nedēļās publicējamā grāmatā „The Assassination of Winston Churchill". Tās autors ir pensijā aizgājušais aktieris Karlos Tompsons. Jau izvilkumi vien no šī darba, kuŗi parādījušies svētdienas laikrakstā „Sunday Telegraph" slejās, izraisījuši ārkārtīgi asus strīdus.

Īsi: Tompsons savā laikā sadarbojies ar Hochhutu, būdams pāris reižu viņa tulks sarunās ar angļiem, bet vēlāk atsalis un gājis pats savus ceļus. Savā grāmatā viņš tagad mēģina ar dažādiem līdzekļiem pierādīt, ka Hochhuts nav pie pilna prāta, vismaz to, ka darīšana ar niekalbi un garīgi nestabilu personu. Tā, piemēram, Hochhuts izteicies Tompsonam, ka slepenā dienesta ienīstām personām neesot ieteicams vienām Londonā parādīties uz ielas, jo draudot sabraukšana. Kur vien viņš, Hochhuts, ejot, savādi tipi viņu slepšus fotografējot un tam izsekojot. Tāpēc esot arvien ieteicams atstāt mājās ziņu par sevi — kāds ceļa mērķis un kad gaidāma atgriešanās. Vislabāk esot vienmēr ņemt līdz kādu sievieti vai bērnu.

Džons Kolikoss (Čērčils) un Džordžs Koulouriss (Sikorskis) Hochhuta lugas „Karavīri" pirmizrādē Londonā.

Še vietā būtu jautājums: vai dažbrīd asāks līdzeklis par izsekošanu, vajāšanu un nogalināšanu nav padarīt pretinieku smieklīgu? Vai arī še nav noticis šāds mēģinājums? (Pat mūsu nemirstīgā trimdas chronika zina stāstīt par daudziem gadījumiem, kad ar šādu paņēmienu nevēlama persona ir „noslaucīta no galda".)

Nākošajā „Sunday Telegraph" numurā Hochhuta aizstāvji — publicists Ervings, drāmaturgs Tainens un „Karavīru" tulkotājs angļu valodā Mekdonalds atbildēja ar līdzīgiem „argumentiem". Arī par Tompsona prāta skaidrību tagad vairāk nekā jāšaubās. Gaidīsim turpmāko!

V. Skultāns

DV APGĀDA IZDEVUMI

Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza....	$3.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka — Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom..	$3.90
Johans H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00

Pieprasiet DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont., Canada.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 8, tel. 465-5225
Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465-5225

„Jautrais Ods"

JŪS GAIDA CIEMOS

Silts ēdiens ar dzērieniem. Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.

Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

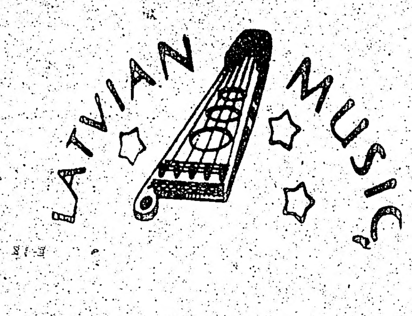

LP 019

A. Jurjāns TĒVIJAI, kantāte, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns. L. Vīgnera koris ar simf. orķ., diriģents L. Vīgners. J. Graubiņš KAS TIE TĀDI, KAS DZIEDĀJA, jaukts koris, diriģents J. Dūmiņš; Jēkabs Mediņš STĀDĪJU IEVIŅU, sieviešu vokāls sekstets.

9 dziesmas bērniem

A. Žilinskis KAĶĪTS MANS, LELLES JAKA, ZIRNEKLĪTIS AUŽ, SLINKAIS JANĪTS, V. Singajevska, bērna balss; A. Žilinskis, klavieres; J. Vītols KĀRLĪTIS, KAĶĒNTIŅ, A. Vanags, tenors; V. Cīrule, klavieres; BALTĀ BĒRZA ŠŪPOLĪTE, E. Tipaine, soprāns; V. Cīrule, klavieres; P. Licīte ŠŪPO MANI MAMULĪTE, sieviešu vokāls sekstets; J. Vītols AIJĀ ŽŪŽU, LĀČA BĒRNIS, T. Kalniņa koris; diriģents T. Kalniņš

LP 020

Latgaļu tautas dziesmas:

AIZ AZARA AUGSTI KOLNI, AIZ AZARA BOLTI BARZI, SĒRMI ZYRGI, JAUNI PUIŠI, KAS MAN BEJA NADZEIVOT ES SOVAI MAMEŅAI, BOLTA PUČE AZARĀ; St. Broka latgaļu jaukts koris, diriģents Stanislavs Broks; LATGOLAS POLKA, kūkļu ansamblis; PYRMO DĪNA, ŪTRO DĪNA; STOVĒJU, DZĪDOJU; VYSI MAN I VĒJI PYUTE; AI, GALDEŅI; NADŪD, DĪVS, VEITULAM; MYUS' CĪMA MEITIŅA, T. Brokas latgaļu sīvīšu koris ar kūklēm, diriģente Tereze Broka; NAUTRĀNU POLKA, orķestris.

LĪGO LP 021

J. Reinholds LĪGO DZIESMU VIRKNE, diriģents D. Gailis; P. Jurjāns LĪGo DZIESMU VIRKNE, L. Vīgnera koris, diriģents L. Vīgners; LĪGO MELODIJU VIRKNE, kokļu ansamblis; J. Ķepītis LĪGO DZIESMU VIRKNE; E. Melngailis AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA, t. dz.; A. Jurjāns PŪT, VĒJIŅI, t. dz., T Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš.

LP 022

J. Vītols ZIEMEĻBLĀZMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. orķ., solo H. Ozolītis, diriģents L. Vīgners; J. Graubiņš TEK SAULĪTE TECĒDAMA, t. dz., diriģents J. Dūmiņš; A. Kalniņš PURI PURI, MEŽI MEŽI, t. dz., T. Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš; A. Kalniņš JŪRAS VAIDI; J. Vītols KLAUSIES, ŠPULGACĪT, Anna Ludiņa, soprāns; A. Žilinskis AUDĒJAS DZIESMA; E. Dārziņš AIZVER ACTIŅAS, Elfrīda Pakule, soprāns; E. Dārziņš MANA LAIME, Arturs Vanags, tenors; A. Jurjāns KĀ ZAGŠUS, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns; M. Zariņš KĀ GULBJI BALTI PADEBEŠI IET; J. Vītols LĪGODAMA UPE NESA, t. dz., Ērika Tipaine, soprāns.

LP 023

Alfreds Kalniņš, dejas no baleta STABURAGS: 1. VALSIS, 2. ANDANTE AMOROSO, 3. SKAIDRĪTES DEJA, 4. JANDĀLS, 5. VALSIS, 6. MARŠS.

10 TAUTAS DZIESMAS

Dziedot dzimu, dziedot augu, Aiz ezera augsti kalni, Div' dzelteni kumeliņi, Smiekls man, Pūt vējiņi, Lecu, lecu dārziņā, Visu dienu bites dzinu, Stādīju ieviņu, Tautiešam roku devu, Krauklīts sēž ozolā, latviešu simfonisks orķestris, diriģents Leonīds Vīgners.

LP 024

E. Vīgners KĀ DAUGAVA VAIDA (Trimpula), vīru koris Tēvzeme ar ērģelēm, diriģents H. Mednis; A. Jurjāns LĪGOJIET, LĪKSMOJIET, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. orķ., diriģents L. Vīgners; A. Žilinskis 14 DZIESMAS BĒRNIEM: Pelītes, Rīta dziesmiņa, Cepurīte, Pavasara un dzenis, Sēņotāji, Pēterītis ar Miķelīti, Skaišas zaķēns, V. Singajevska (bērna balss); Jautrie zēni, Ziemas miegs, Svētki ledus pilī, Laba slava sniedziņam, Krusa un saule, Taurenītis, Negaisā, J. Zābers, tenors, pie klavierēm autors.

LP 025

Jāzeps Vītols DZIESMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. orķ. DUĶNU SILS, SAULES SVĒTKI, L. Vīgnera koris, diriģents Leonīds Vīgners; 7 tautas dziesmas: J. Graubiņš SMAGI LIEOU TO LAZDIŅU, DZIEDĀTĀJA LĪGAVIŅA, ZIEDĒJ' ROZES, MAGONĪTES; E. Melngailis MEITAS GULA ĀBOLĀ; KAD PARNĀKSI, BĀLELIŅ; V. Kaminskis BĒDA MANA, LIELA BĒDA; A. Jurjāns ČUČI, MANA LĪGAVIŅA, T. Kalniņa koris, diriģents Teodors Kalniņš.

LP 026

E. Dārziņš PIE TĒVU ZEMES DĀRGĀS, vīru koris diriģ. J. Dūmiņš; 7 tautas dziesmas: I. Kalniņš JĀ, JŪRIŅA, TU MAN DOTU, lībiešu t. dz., vokālis un instr. ansamblis autora vadībā; E. Melngailis PUSRĪTA SAULE LĒCA; E. Melngailis LABS ZIRDZIŅŠ TAUTIEŠAM, APLIK KALNU SAULE TEK, BĒRZIŅŠ AUGA TRIM LAPAM, T. Kalniņa koris. Diriģents T. Kalniņš; A. Melnbārdis SUDANCOT GĀJU AR MEITĀM. Vokālais un instrumentālais ansamblis, ZEMNIEKU DEJA. Pūtēju orķestris; LIKUMU DEJA. Vokāls un instr. ansamblis; LUDZAS KADRIĻA. Pūtēju orķestris; I. Kalniņš SILAVAS VALSIS, instr. ansamblis autora vadībā.

LP 027

Pēteris Barisons — Latvija, Reitera koris. No 18. novembra svētku koncerta trimdā. Hallo! Latvija... Spīķera Alma Šteine, No Opera Baputa, Ievads, Reitera koris. Rīgas radiof. simf. ork. — Jēkabs Graubiņš — Silmala tricēja dancojot, t. dz. Reitera koris, diriģ. Teodors Reiters. Jānis Kalniņš — Rīgas radiof. simp. ork., diriģ. ... Ivanovs — Svētku prelūdija. Rīgas radiofona simf. ork. Diriģ. Jāzeps Lindbergs. Alfrēds Kalniņš — Pastardiena. L. Vīgnera koris. Jānis Zālītis — Pie latviju jaunatnes simf. ork. Diriģ. Leonīds Vīgners. Jānis ... T. Kalniņa koris. Diriģ. Teodors Kalniņš.

LP 028

E. Dārziņš — Mirdzi kā zvaigzne. Vīru koris, diriģ. D. Gailis. Vēl tu rozes plūc. Jaunībai! K. Zariņš, tenors. Pastardiena. Jaukts koris, diriģ. D. Gailis. A. Žilinskis — Komponistam. J. Cimze — ..., tenors, 5 tautas dziesmas: Apajais mēness; Maza, maza meitenīte, solo M. Fišers; Latvju polka, Lauku kapella. Krauklītis sēž ozolā. T. Kalniņa koris. Diriģ. T. Kalniņš; Lauku kapella. 2 tautas dziesmas: Pie miedrītes laivu sēju; Es redzēju jūriņā. T. Kalniņa koris.

LP 029

J. Vītols — Bērzs rudenī; Rūķīši un mežavecis; Mežezers. A. Jurjāns — Lūk, roze zied. T. Kalniņa koris. Diriģ.: D. Gailis 1., 2., 3. / L. Vīgnera koris 4. A. Kalniņš — Gana dziesma. L. Daine, mecosoprāns. J. Vītols — Skatat ļaudis, A. Vanags. Mīkla, A. Ludiņa. Mākonītis un mākonīte; Vēršīts āboļš, L. Andersone. Dace mazā meitiņa, J. Tikmuse. Kaislis un bērzlapīte; Mēnestiņš meloja, T. Kalniņa koris. W. A. Mozart — Šūpuļdziesma, E. Zariņš ar orķ.

LP 030

A. Žilinskis — No op. Zelta zirgs: 2 Antiņa ārijas. Saulcerītes-Saulveža dialogs, J. Zābers un R. Māliņa ar simf. ork. Diriģents J. Lindbergs. J. Vītols — Pa kam var pazīt, J. Cimze — Teici, valodiņa, T. Kalniņa koris. J. Vītols — Kokļu skaņas, A. Ludiņa soprāns. J. Vītols — Ceļinieks. E. Melngailis — Minjona. J. Vītols — Ar kristālspodriem stariem. ... nebēdāju, T. Kalniņa koris. J. Vītols — Es par tumsu. J. Vītols — Es meitiņa kā rozīte, E. Pakule, soprāns.

LP 031

Latgaļu t. dz.: Vysapkōrt saule gōja; Trejs jaunas mosas; Toli dzeivoj muna mīļō; Kam, mōmeņa, tu audzēji; Aiz azara molni meži; Voi īvina, voi lazdeņa; Tōlka, tolka bōlenam; Apruņōjuonas dzīsme; Rūtoj bite, rūtoj saule; Pi baznīcas (Jānis Mediņš) dancis; ... Vina pati meitena; Mozūs ... Vokals sīvīšu kvartets 1. 2. 9. Etnografisks vokals ansamblis 4. 5. 6. 7. 8. ... kvartets 3. 10. 12. Dirig. T. Broka. Orķestris 11. Jaunotnes simf. orķestris 13.

Apgādā DAUGAVAS VANAGS
Johana H. Vigmana

MIL...

Tulkojis Alfrēds Vinčels
Vāku darinājis Alfreds Jaunzem...

J. H. Vigmans ir VIENS NO MILJONIEM ... dījis 3650 dienu KRIEVIJĀ un SIBIRIJĀ ... pasaules kaŗa laikā viņš, būdams holand... uzskatīja par saviem draugiem ... Ko ... vumā pārdevojis SIBIRIJĀ, lasiet šai at... tā, kurā viņš brīdina brīvo pasauli miljon... dā ...

Grāmatai 216 lapas puses. Glīta apdare.

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪC...
491 College St., Toronto 4, Ont. Can...
Lūdzu piesūtīt „Viens no miljoniem" ...
Samaksai pievienoju $ ...
Vārds un uzvārds ...
Adrese: ...
Datums ... Paraksts ...

KAKTIŅ...
Veicam visādus transportus ar moderniem ... (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) ...
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd.

IZNĀKUŠAS

Ingrīdas Vīksnas
UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS
Dziļi personiska pārdom... rāda mūsu nemierīgo ... laika plūsmai. Ar savu ... tu Ingrīda Vīksna pierā... nējo, atšķirīgo stilu ... daudzo dzejnieku starp...
Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dze...
GRĀMATAS CENA $4.20

Angelikas Gailītes
RĪTAUSMĀ
Kultūrvēsturisks stāsts ... puru un laika biedriem. Autore ... rāda mums vienkāršā un skaistā ... notikumus, stingri raksturojot ... tās personas.
Vāka apdare ED. DZEŅA
GRĀMATAS CENA $4.00

Daugavas Vanagu Grāmatnīc...
491 COLLEGE ST., TORONTO 4, ONT. CA...
Lūdzu piesūtīt „UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS" ...
„RĪTAUSMĀ" ...
Vārds, uzvārds ...
Adrese ...
Samaksai pievienoju $ ... Datums ...
Paraks...

VISLABĀKĀS
GAĻAS PRECES U...
DELIKATESES
iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernāk... kvalitatīvi tiek izgatavotas Eiropas stila gaļas un ... katešu veikalos,
KUR VALDA KVALITĀ...
tip-top MEA...
delikate...
1727 Bloor St. West (High Park) tālr. ...
YORKDALE SHOPPING CENTRE ...

Apgādā DAUGAVAS VANAGS iznākusi

Johana H. Vigmana

VIENS NO MILJONIEM

Tulkojis Alfrēds Vinčels
Vāku darinājis Alfreds Jaunzems

J. H. Vigmans ir VIENS NO MILJONIEM, kas pavadījis 3650 dienu KRIEVIJĀ un SIBIRIJĀ ... beidzamā pasaules kaŗa laikā viņš, būdams holandietis, krievus uzskatīja par saviem draugiem ... Ko viņš savā naivumā pārdzīvojis SIBIRIJĀ, lasiet šai atmiņu grāmatā, kuŗā viņš brīdina brīvo pasauli miljonu vergu vārdā ...

Grāmatai 216 lapas puses. Glīta apdare. Cena $4.00.

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCAI,
491 College St., Toronto 4, Ont. Canada
Lūdzu piesūtiet „Viens no miljoniem" .... eks.
Samaksai pievienoju $..................
Vārds un uzvārds ....
Adrese: ....
Datums. .... Paraksts:

IEGĀDĀJIETIES LATVIEŠU KAŖAVĪRAM VELTĪTĀS SKAŅU PLATES!

Daugavas Vanagu Grāmatnīca,
491 College St., Toronto 4, Ont., Canada.

DV Nr. 3
LATVIEŠU KAŖAVĪRU DZIESMAS
Stereo $5.50
Mono $5.00

Saturs: Junda, Daugavas Vanagu dziesma. Dziesmā ietilpināta pulkveža K. Lobes runa. Daugav' abas malas. Vīru zvērests. Par zemi, ko mīlam. Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskapa A. Lūša runa. Lielā junda.
Sardzes maršs. Sardzes priekšnieka komandas pie Brīvības pieminekļa. Apsveikšanas maršs. Svēts mantojums. Rīga dimd. Ardievu, Saulcerīte. Kam tu zviedzi, kumeliņ. Pa to ceļu, kas gar ciemiem. Es kaŗāi aiziedams.

DV Nr. 2
Stereo $5.50
Mono $5.00

Saturā: Mirdzot šķēpiem. Jau saule riet. Balta roze. Kad pār austrumiem. Mana dzimtene Kurzeme. Kur Gauja plūst. Pumpiņrasā.
15. Divīzijas dziesma. Es vēlos mājās pārnākt. Tur Cēdelgemā draugs. Balta roze nozied. Vedēj. Virši zili, virši sārti. Aizgāja latvietis. Komanda un Jundas signāls.

DV Nr. 1
Stereo $5.50

Saturs: Paliec sveiks, mans mazais draugs. Dzimtenes meitenes dziesma. Kad šķiroties no tēva mājām. Man dzīvē laimes nav. Tumša rasā. Ikkatru sestdienas vakaru.
Saule uzlec mirdzēdama. Paliec sveiks, baltā bērzu birze. Zilais lakatiņš. Augstienē pie Madonas. Klip klap. Kad ar uzvaru šo kauju.
Diriģents I. Sakss, solisti — P. Geistauts, Maiga Dežardēna (soprāns), DV vīru ansamblis un E. Slaucītāja pūtēju orķestris — dir. E. Slaucītājs.

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Pasūtiniet sev un saviem draugiem žurnālu

DAUGAVAS VANAGU MĒNEŠRAKSTS

Šis izdevums veltīts LATVIJAS brīvībai un labākai nākotnei un ir Daugavas Vanagu centrālās valdes izdevums.

Atbildīgais redaktors — VILIS HAZNERS
Redaktori: RAIMONDS ČAKS, RITA GALE un TONIJA KRŪKA.

DVM iznāk regulāri sešas reizes gadā ar plašu literāro daļu, idejiska un politiska satura rakstiem un apcerēm, ievērojamu darbinieku atmiņām, DV dzīves informāciju, vanadžu, sporta un humora nodaļām.

Abonēšanas maksa vienam gadam: Amerikas kontinentā $5.50, uz ārzemēm, ja maksā dolaros, $3.60. Atsevišķu numuru cena $1.00.

PASŪTINĀJUMI ADRESĒJAMI —
Apgāds DAUGAVAS VANAGS — 491 College Street,
Toronto 4, Ont. Canada.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

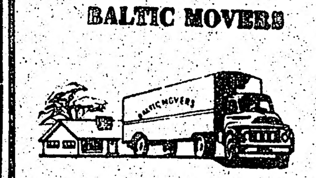

Tālr. 534-1403, Toronto

IZNĀKUŠAS

Ingridas Vīksnas

UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS

Dziļi personiska pārdomu dzeja, kas rāda mūsu nemitīgo mainīšanos līdzi laika plūsmai. Ar savu piekto grāmatu Ingrida Vīksna pierāda savu īpatnējo, atšķirīgo stilu un seju mūsu daudzo dzejnieku starpā.

Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dzenis.

GRĀMATAS CENA $4.20

Angelikas Gailītes

RĪTAUSMĀ

Kultūrvēsturisks stāsts par Andreju Pumpuru un laika biedriem. Autore še rāda savu prasmi vienkārši un skaisti attēlot tā laika notikumus, zīmīgi raksturojot tajos iesaistītās personas.

Vāka apdare ED. DZEŅA

GRĀMATAS CENA $4.60

Daugavas Vanagu Grāmatnīca,
491 COLLEGE ST., TORONTO 4, ONT. CANADA.

Lūdzu piesūtīt „UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS" .... eks.
„RĪTAUSMĀ" .... eks.
Vārds, uzvārds ....
Adrese ....
Samaksai pievienoju $.................. Datums ....
Paraksts

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

Baltic
PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6851

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIECISKĀ NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

LATVIEŠU
NAMS
īrē telpas
sarīkojumiem un viesībām.
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak., sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko godību galdus.
TELEFONS 922-2931
491 COLLEGE ST. TORONTO.

VISLABĀKĀS GAĻAS PRECES UN DELIKATESES

Iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un delikatešu veikalos,

KUR VALDA KVALITĀTE

tip-top MEATS
delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982
YORKDALE SHOPPING CENTRE —7838866

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Angelika Gailīte — Rītausmā	$4.00
T. Zeltiņš — Zvaigznes egles zarā	$4.20
P. Klāns — Karsta dzelzs	$12.00
U. Ģērmanis — Zili stikli, zaļi ledi	$5.80
Ed Salna — Cerību cietumā	$4.00
K. Kundziņš — Atmiņas	$4.00
A. Eglītis — Bezkaunīgie veči	$5.80
J. H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00
J. Babre — Meditācijas	$3.95
Z. Mauriņa — Pasaules vārtos	$5.00
„ Dzīves apliecinātāji	$3.50
A. Ruņģis — Tik pie Gaujas, tik pie Gaujas	$4.20
Ed. Freimanis — Apsēstie	$3.00
Ed. Sūna — Negātīvais stils	$12.50
P. Aigars — Sarkanais vilciens	$2.25
Kā to sauc	$3.00
Sveiki, vāverīt	$3.50
J. Grīns — Redaktora piezīmes	$5.25
J. Kronlins — Dieva druva	$4.50
Ingrida Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej	$4.20
A. Irbe — Vientuļa laiva ir nošu zīme, dzej.	$4.00
I. Bērziņa — Nopietnības laiks, dzej.	$3.00
G. Ārvaldis — Māksla un dzīve, traktāts	$6.00
Aspazija simts gados	$7.80
Sienas kalendārs — 1969. g.	$0.75
K. Ulmanis — Klausaities vēstures soļos	$2.00
O. Lielvārdis — Lidojošie āķīvji	$3.50
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētku vēsture	$12.00
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētki trimdā	$12.00
Latvijas skatu albums	$7.50
Elza Klaustiņa — To nevar aizmirst	$4.50
T. Zeltiņa sakārt. — Cīruļu zvani, dzeja	$7.50
Ed. Dunsdorfs — Trešā Latvija	$4.25
Astrīde Ivaska — Ziemas tiesa, dz.	$4.00
A. Ķeniņš — Zvaigžņotā junda, dzejoļi	$4.00
S. Lazdiņa — Mana vaina, rom.	$5.00
A. Dziļums — Aizaugušās drupas	$4.80
M. Eglītis — Rotaļa, stāsti	$3.00
A. Niedra — Atkal Eiropā, rom.	$4.50
Latviešu vēsture dzejā un gleznās 2. gr. Asinis un uguns	$6.80
„ Svešos ceļos un pajumtē	$6.80
Ceļi, rakstu krājums XIII	$3.20
Latviešu tautas teikas un pasakas 10. gr.	$7.80
K. Dzelzītis — Pasaules krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.00
„ Lauru vainags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.80
„ Pēc pastardienas, rom.	$4.50
P. Jēgere-Freimane — Es apliecinu tevi	$4.20
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu-Bartoldiju	$2.00
K. Zvejnieks — Inese, rom.	$3.25
V. Ramons — Putekļi sarkanā ristā, rom.	$4.50
Turgeņevs — Dūmi, rom.	$3.85
L. Dombrovska-Larsena—Uz darbnīcas sliekšņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.	$4.00
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlitls un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karelis—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$3.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
Z. Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguns	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$3.50

Pasūtināšanai zvaniet Tālr. 921-7121

DV GRĀMATNĪCĀ

491 College Street, Toronto 4, Ont.

Dzive uz pulveŗa mucas

IZRAĒLIEŠI UN ARABI GATAVI NĀKOŠAJAM KAŖAM

(Nobeigums)

„Vai jūs pielaižat iespēju, ka arabi varētu iznīcināt Izraēlu?" jautāju (vācu žurnālists H. Rekers, — red.) Izraēlas izlūkošanas dienesta pulkvedim Šelevam.

Viņš atbild: „Arabi tā domā. Viņi arī domā, ka no pēdējā zaudētā kaŗa kaut ko mācījušies, piemēram, kā ar tankiem jābrauc cauri Zīnajas tuksneša putekļiem, lai tajos nenogrimtu. Iespējams, ka viņi kaut ko patiešām mācījušies. Bet mēs starplaikā esam daudz tālāk, stratēģiski — tagad mēs sēžam kalnos un viņi ielejā — un arī ieroču ziņā. Arabi atkal bezcerīgi palikuši aizmugurē. Bez tam viņi fiziski nespēj tik daudz sniegt: viens žīds atsveŗ piecus arabus. Viņi jūtas apvainoti, viņu lepnums smagi skarts, un viņu atriebības alkas tos padara aklus. Tas vienkārši pieder pie arabu mentālitātes, un tādēļ viņi visu vienmēr saskata tā, kā paši vēlas to saskatīt . . .

Izraēlieši katrā ziņā arabiem lietas parāda kā, kā paši, t.i. izraēlieši, tās vēlas redzēt. Un tā pie Suecas un arī Jordānas atrodami tikai nelieli kaŗavīru kontingenti: Izraēlai jau nav daudz cilvēku! Bet otrā rindā . . .

Plkv. Šelevs: „Zīnaja pussala tagad, kopš pēdējā kaŗa, kļuvusi par mūsu aizmugures joslu, kuŗa mums vajadzīga operēšanai."

Acis gan to nespēj saskatīt, ja brauc caur Zīnaja tuksnesi, bet var tomēr nojaust, ka pussala līdzinās milzīgai armijas noliktavai. Še iekārtoti tanku bastioni, bunkuri, lidlauki, raķešu pozicijas. Galvenokārt raķetes. Palaikam pa tuksnesi aizgrab kāda smagā automašīna ar dažām Hawk-tipa raķetēm. Acīm redzot, lai demonstrētu: mums ir šīs lietiņas, bet tik traki jau tomēr nav!

Cik Izraēlai ir šo „lietiņu", to, protams, neviens nesaka. Vispār, izraēlieši ir ļoti mazrunīgi un atturīgi. Lidmašīnas tuvumā nemaz nav iespējams redzēt. Arī tankus ne. Ir tikai pieņēmums, ka Izraēlai ir ap 790 pašu un 120 kaŗā iegūtu padomju tanku, 250 haubiču un 650 lidmašīnu. Vēl pieskaitāmi tie 200 speciāli gatavotie Mirage iznīcinātāji, kuŗus Francija sākumā nemaz, bet tagad gatava piegādāt „rezerves daļu" veidā. Bez tam ASV apsolījušas Izraēlai 50 F-4 tipa fantomlidmašīnu. Tie, liekas, ir pašreiz pasaules labākie virsskaņas ātruma iznīcinātāji.

Plkv. Šelevs: „Un abi pasūtinājumi ir jau samaksāti!"

Kas samaksā Izraēlas bruņošanos? Valdība izdara aizņēmumus. Tauta samierinājusies ar nodokļu paaugstinājumiem, jaunatne ar palielinātu kaŗadienesta laiku: divarpus gadu vietā tagad ir 3 gadi jaunekļiem, 20 mēnešu meitenēm. Klāt nāk līdz 3 mēnešiem ilgas rezervistu apmācības gadā. Tā Izraēlai vienmēr ir 140.000 aviācijas vīru un 60.000 vīriešu un sieviešu armijas dienestā cīņas gatavībā.

„Bet 48 stundu laikā mēs varam samobilizēt vēl 300.000 vīru," izraēliešu armijas stiprumu siavina kapteinis Šohans. Praktiski jārēķinās ar pusmiljonu, kuŗu īsā laikā var iesaistīt valsts aizsardzībā vai — pēkšņā pārsteiguma triecienā.

Izraēlas varenākā financētāja Amerikas žīdu apvienība United Jewish Appeal. Ar cītīgām ziedojumu vākšanas akcijām ASV tā gada laikā sagādā 400—800 milj. dolaru Izraēlas vajadzībām. Oktobrī šīs organizācijas 450 delegātu pulcējās īpašā kongresā Hiltona viesnīcā Telavivā, lai apspriestu izraēliešu bruņošanās un valsts uzturēšanas nepieciešamības. „Šie 450 vīru kopā reprezentē ap 44 miljardu dolaru lielu kapitālu," aprēķinājis šveiciešu žurnālists Bernhards Veinbergers, kuŗš kopš viena gada dzīvo Izraēlā. „Vispār, par Izraēlu man nav bažu. Dzirdams, ka Dimonā, Negevas tuksnesī, izraēlieši strādā pie pašu atomieroču attīstīšanas."

Dažas dienas pēc šīs sarunas britu aviācijas zinātnieki savā jaunajā gadagrāmatā „Jane's All the World Aircraft" publicēja ziņu, ka Izraēla attīsta pašu no zemes izšaujamu raķeti un nākošo divu gadu laikā var izvērsties par atomvalsti.

Par spīti visam: Izraēlai tomēr jāpārvar nopietnas problēmas savas varas loka iekšienē. Okupētajos Jordānijas apgabalos rūgst nemiers. Tā nav tikai El-Fath kustība, kas še ar mīnām un spridzekļiem gādā par nedrošību, arī paši jordānieši sāk par jaunu apzināties nacionālismu. Kāds labi izglītots arabs Jeruzalemē sacīja: „Mums nav nekā pret žīdiem. Tieši otrādi, sociālajā, arī saimnieciskajā, sanitārajā un skolu ziņā viņi še paveikuši lielas lietas. Bet — viņi nu reiz ir okupanti. Valdība, kuŗai esam pakļauti, ir militārvaldība, arī tad, ja tā saka, ka mēs varētu iegūt pašpārvaldi. Īsi: viņi mūsu zemē ir iebrukuši. Un mēs viņus nevēlamies. Lai viņi mums atdod mūsu zemi, tad būs miers."

Līdz tam laikam tomēr valda nemiers. Hebronā, kas visu laiku bijusi izraēliešu pārvaldes paraugpilsēta okupētajos apgabalos, 17-gadīgs skolēns iemet rokas granātu kādā žīdu procesijā, kas dodas uz „patriarcha kapu": 47 ievainotie, no tiem 5 dzīvības briesmās. Vainīgo un viņa „aizmugures vīrus" notveŗ. Viņu mājas saspridzina. „Viņus noteikti nenotiesās uz nāvi," paskaidro plkv. Šelevs. „Mēs nevaram atļauties radīt mocekļus." Gandrīz visās pilsētās okupētajos Jordānijas apgabalos, no Jeruzalemes līdz Golona kalniem ziemeļos, notiek streiki un demonstrācijas. Policija pret demonstrantiem vēršas ar ūdens metējiem: „Strūkla ar piejauktu sarkanu krāsvielu sabojā drēbes, pēc tam mēs dalībniekus vēlāk varam vieglāk notvert." Rezultātā notiek jaunas demonstrācijas. Un Nasers brīdina: „Mēs asinis no jūsu drēbēm nomazgāsim ar žīdu asinīm!"

Izraēlas aizsardzības ministrs Dajāns, kuŗam piekrīt okupēto apgabalu pārvaldīšana, steidzas no vietas uz vietu, lai mierinātu, sodītu vai pie turku kafijas tasītes lūgtu izpratni. „Bet viņam ir pārāk daudz ienaidnieku un skauģu," saka ministra draugs Efraims Kišoņs. „Viņš kļuvis par nogurušu vīru. Varbūt — kas to lai zina? — viņš kādu dienu vēlēsies atkāpties. Bet tagad jau arī Bībeles mazais Dāvids kļuvis pilngadīgs."

Pagaidām tomēr Moše Dajāns aktīvs un apņēmies cīnīties kā visu laiku līdz šim: „Kamēr mums nav garantiju ilgstošam mieram, tāda arī nebūs. Un tik ilgi mēs arī mums stratēģiski tik nozīmīgos apgabalus nevaram atdot atpakaļ."

Un ja arabi būtu ar mieru šīs garantijas dot? Šai ziņā visi žīdi ir vienprātīgi: „Jeruzalemi mēs nekad vairs neatdosim!"

Tagad — apaļais galds...

Ziemeļvietnamas delegācija Parīzē noraidījusi visus ASV ierosinātos galda veidus miera sarunu uzsākšanai, paliekot pie prasības pēc „solīda apaļa galda", pie kuŗa kā tiesībās vienlīdzīgas varētu sēdēt visas četras delegācijas, arī vietkongi. Pēdējo delegācijas loceklis Tranhoinams arī izteicies, ka beigtos strīds par divu vai četru partu sarunām, ja visas delegācijas ieņemtu vietu pie apaļa galda. Liekas, ka amerikāņi samierināsies ar šo galda veidu, jo prezidents Džonsons vēlas sarunu iesākšanos vēl pirms amata nodošanas, bet strīdi par galda jautājumu sarunu sākumu novilcinājuši jau kopš pagājušā gada 6. novembŗa.

Reinholds Beitiņš

DZIMIS 1906. G. 15. JŪNIJĀ
MIRIS 1969. G. 2. JANVĀRĪ TORONTO

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto PALĪDZĪBAS FONDS

Ričards Niksons par ASV delegācijas vadītāju Parīzē izraudzījis vairākkārtējo sūtni Dienvidvietnamā un pašreizējo sūtni Rietumvācijā Henriju Kabotu Lodžu.

Čechoslovakija kļuvusi federātīva republika

Čechoslovakijas valsts prezidents Svoboda ar 1. janvāri oficiāli apstiprinājis jauno federālo valdību. Savā Jaungada runā 73 gadus vecais prezidents norādīja, ka šis gads nebūs viegls un bez grūtībām.

Kā jau bija paredzams, jauno federālo valdību vadīs ministru prezidents Oldrichs Čerņiks. Jaunie ministri pārņēma amatus pusnaktī. Ar jauno sistēmu Čechoslovakija sadalīta Čechijas un Slovakijas sociālajās republikās ar kopīgu federālo valdību un parlamentu (nacionālsapulci). Vēl nav izraudzīts parlamenta priekšsēdis, bet šis amats, paredzams, piekritīs kādam slovakam. Čechu strādnieki tomēr pastāv, ka šai amatā jāpaliek čecham Jozefam Smrkovskim, līdzšinējam nacionālsapulces priekšsēdim. Jautājums izšķirsies, kad sanāks jaunais federālais parlaments. Smrkovski atbalsta tie, kas viņā saskata pēdējās liberālās kustības paliekas pēc Pad. savienības iebrukuma.

Svoboda un Čerņiks ir čechi. Ja Smrkovski atkal ievēlēs, tad Dubčeks būs vienīgais slovaks, kuŗš ieņemtu kādu augstāko federālo amatu. No 7 federālajiem ministriem tikai divi ir jauni: Jans Marko un Jans Tabačeks. 48 gadus vecais slovaks Marko ir visumā maz pazīstams un pārņems ārlietu ministrijas vadību, aizstājot Hajeku, kuŗš krievu spiedienā bija spiests atkāpties no ārlietu ministra pienākumiem tūlīt pēc tam, kad viņš Apvienotajās nācijās iesniedza sūdzību par Padomju savienības varas aktu. Tabačeks izraudzīts par tirdzniecības ministru. Arī viņš politiskajā skatuvē līdz šim bijis maz pazīstams; tikai zināms, ka viņš bijis slovaku komūnistu partijas centrālkomitejas loceklis un smagās rūpniecības pirmais viceministrs.

Jaunie ministru prezidenta vietnieki ir slovaku nacionālās frontes priekšsēdis un partijas centrālkomitejas loceklis Zamuels Faltans un agrākais tirdzniecības ministrs Vaclavs Valess. Valdībā vairs nav līdzšinējā ministru prezidenta vietnieka un slovaku komūnistu partijas sekretāra Gustava Husaka un partijas centrālkomitejas čechu sektora biroja priekšnieka Ļubomira Strogala.

Kaŗa draudi Vidējos austrumos pastiprinās

Ar Izraēlas uzbrukumu Beirutas lidlaukam Vidējo austrumu katls, kas nekad nebija pilnīgi norimis, sācis vārīties no jauna. Saspriegums var izvērsties ne vien jaunā lokālā arabu un Izraēlas kaŗā, bet, kā bažījas politiskie novērotāji, var radīt nopietnu pasaules krizi, ievērojot tās sadalījumu divos naidīgos blokos, kuŗos militārais potenciāls pēdējā laikā strauji audzis. Kādu dienu Vidējo austrumu deglis var izraisīt ķēdes reakciju, kuŗa vairs nebūtu apturama.

Izraēla bija aizmirsusi Abrama Linkolna vārdus, ka ASV atbalsta savus draugus, ja tiem taisnība, bet novēršas, ja tie rīkojas nosodāmi. To izraēliešiem tagad atgādināja ASV sūtnis Vigins pēc uzbrukuma Beirutas starptautiskajam lidlaukam. Paļaudamās uz Vašingtonas atbalstu, Izraēla jutās pārāk droša un atļāvās atriebības uzbrukumu Libanonai — valstij, kuŗa bija izturējusies pasīvi arabu un Izraēlas konfliktā. Tādēļ rietumu pasaule to uzskata par miermīlīgu. Izraēlas lielākā kļūda ir, ka tā uzbrukumu atzinusi par sava regulārā kaŗaspēka operāciju, aizsardzības ministram uzsveŗot, ka helikopteri „atgriezušies bez zaudējumiem", it kā neaizsargāts civīlais lidlauks vispār spētu uzbrucējam nodarīt kādus zaudējumus! Šo paskaidrojumu pat Izraēlas draugi uzskata par cinisku, un ASV sākušas apsvērt, vai vispār vēl sūtīt Izraēlai savus fantomdžetus, kuŗus vēlēšanu kampaņas laikā tai par jaunu apsolīja abi prezidenta amata kandidāti Hamfrijs un Niksons.

Uzskatot, ka Izraēla var izraisīt trešo pasaules kaŗu, Libanona nedēļas nogalē paziņoja, ka sagatavo vispārēju mobilizāciju. To žurnālistiem preses konferencē Beirutā paziņoja aizsardzības ministrs Oveini, apellējot pie visas pasaules nācijām palīdzēt novērst katastrofu. Uzbrukums Beirutai Libanonā radījis apņemšanos turpmāk ar militāriem līdzekļiem novērst līdzīgus terrora aktus. Aizsardzības ministrs noraidīja apgalvojumus, ka Libanonas valdība būtu piekritusi Pad. savienības flotes vizītei. Šādu apciemojumu Libanonai neesot piedāvājusi ne padomju, nedz arī amerikāņu 6. flote Vidusjūrā.

Piezīmējams, ka padomju jūras spēku komandieris Maskavā paskaidrojis, ka padomju kaŗakuģi atrodoties Vidusjūrā, lai pasargātu arabu valstis no Izraēlas agresijas. Admirālis Kazatonovs izteicies, ka „pavairojot NATO permanentos flotes spēkus Vidusjūrā, Vašingtona mudina savus Eiropas sabiedrotos uz kaŗu pret Pad. savienību un citām sociālistiskajām valstīm".

Kopš Izraēlas uzbrukuma Beirutai politiskās grupas spiež valdību pasteidzināt rekrūšu iesaukšanu, jo Libanonai pašreiz regulārajā armijā ir tikai 15.000 vīru. Aizsardzības ministrs Oveini preses pārstāvjiem tālāk izteicies, ka Izraēla pretojas Libanonas aicinājumam sūtīt Apvienoto nāciju novērotājus uz robežapgabaliem, lai noskaidrotu Izraēlas apgalvojumu, ka arabu partizāni tajos iefiltrējas, nākot no Libanonas.

Ēģiptes laikraksts „Al Ahram" Kairo ziņo, ka Nasers piekritis Jordānijas karalim Huseīnam, ka sasaucama arabu galotņu konference. Tai pašā laikā pasauli pārsteidza ziņa, ka Anglija piegādās Jordānijai ieročus, kā to jau dara Pad. savienība pārējām arabu valstīm. Runa ir par t.s. „tīgertanku" sūtīšanu 15,6 milj. dolaru vērtībā. Tie ir pretgaisa aizsardzības ieroči — raķetes, ar kuŗām var apšaudīt arī zemes mērķus. Izraēlas lidmašīnas parasti zemlidojumos cenšas iznīcināt arabu partizānu bazes un militārās novietnes. „Tīgertanki" tieši domāti šādu zemlidojumu atvairīšanai. Līgumu par šo ieroču piegādi Jordānijai parakstījusi Short Brothers and Harland sabiedrība Ziemeļīrijā, kuŗa daļēji pieder valdībai. Darījums izsaucis lielu politisku troksni Londonā. Agrākais britu aizsardzības ministrs Šinvels, kuŗš darbojās kabinetā 1950./51. gadā, zīmējoties uz ieroču pārdošanu Huseīnam, izsaucies: „Anglijas valdība ir traka!" Piezīmējams, ka Anglija visu laiku stingri iestājusies par ieroču aizturēšanu Vidējiem austrumiem. ASV savukārt vienojušās apgādāt Jordāniju ar 24 „Starfighter" F-104 tipa lidmašīnām. Kaut Rietumi nosodījuši Izraēlas uzlidojumu Beirutas lidlaukam, izraēliešiem tomēr vēl ir cerības saņemt ASV solītos 50 fantomlidmašīnas. Ir kuriozi, ka Rietumi tagad apbruņo abas naidīgās puses — žīdus un arabus . . .

Izraēlas ārlietu ministrs Ebans noraidījis Pad. savienības t. s. „miera ofensīvu". Jau agrākajās Pad. savienības apspriedēs ar ASV, Angliju un Franciju bija izvirzīts miera plāns, kas aicināja Izraēlu atvilkties no okupētajām arabu territorijām, ar to uzsākot vispārēju miera nokārtojumu. Ebans tagad paskaidrojis, ka Izraēla nekādos apstākļos nepieņems „uzspiestu mieru". Apvienotās nācijas savukārt izdara spiedienu, lai sanāktu „četru lielo" konference, kamēr kaŗš vēl nav uzliesmojis. Attieksmē uz šādu konferenci Ebans izteicies, ka pat tad, ja ASV un Pad. savienība panāktu kādu vienošanos, Izraēla to nepieņemtu, ja tā neatbilstu arī tās interesēm. Ebans norādīja uz Vašingtonas agrāko nostāju, ka „nebūs miera, iekām Izraēla neatvilksies no okupētajām arabu territorijām", pasvītrojot, ka ir divas lietas, kuŗām Izraēla pretosies visiem spēkiem: pret jebkādu izkustēšanos no pašreizējām pozicijām, pirms nav nodrošināts miers, un pret katru kustību, kas bloķētu Izraēlas izredzes uz īstu mieru. Ebans arī deklarēja, ka Izraēla ir labvēlīga attieksme uz Apvienoto nāciju speciālā sūtņa Jaringa darbību. Atliek tikai piebilst, ka Jarings vēl nekā nav panācis.

ASV ārlietu ministrs Rasks aicinājis Izraēlu un arabu valstis uz jaunu miera solījumu, atturoties dažus mēnešus no varmācības aktiem, lai Jarings varētu atrast kādu miera formulu, kuŗa būtu pieņemama abām pusēm. Preses konferencē Rasks izteicās, ka ASV ir ļoti norūpējušās par varmācību pieņemšanos Vidējos austrumos.

Apvienoto nāciju spiediens iejaukties četrām lielvarām pastiprinājies pēc Izraēlas uzbrukuma Beirutas lidlaukam, kaut jau pastāvēja pēc sadursmēm arabu un žīdu starpā pirms tam. Daudzi diplomāti bažījas par jauna kaŗa iespēju Vidējos austrumos. Pad. savienības sūtnis Francijā Zorins 3. janvārī ticies ar prezidentu Degollu, pēc tam preses pārstāvjiem izteicies, ka „panākta vienošanās daudzos punktos" attieksmē uz krizi Vidējos austrumos. Degolls dienu vēlāk savam kabinetam ziņoja, ka šo krizi varētu atrisināt ar Apvienoto nāciju drošības padomes rezolūciju, uzliekot Izraēlai par pienākumu atbrīvot okupētos arabu apgabalus, tai pašā laikā mudinot arabu valstis atzīt Izraēlu.

Apvienoto nāciju diplomāti tic, ka pēc valdības maiņas ASV, 20. janvārī prezidenta amatu pārņemot Niksonam, ASV ieņems stingrāku nostāju pret Izraēlu. Līdz šim Vašingtonai trūcis pietiekama politiskā spēka spiedienam uz Izraēlu. Ja „četru lielo" konference notiktu diplomātiskā līmenī, tad Apvienoto nāciju drošības padome varētu būt forums, kuŗā meklētu miera nokārtojumu. Bet Izraēla turpina pretoties „četru lielo" konferencei, pastāvot uz to, ka domstarpības nokārtojamas abām ieinteresētajām pusēm savā starpā. Pad. savienībai ar ASV nav sekmējies nokārtot pašu problēmas, kas nedod nekādas garantijas, ka tās spētu kaut ko atrisināt Vidējo austrumu jautājumā, — saka Izraēlas pārstāvji. Pasaule jau sen ir nepacietīga un atrodas sajukumā, gaidot uz kādu lielvaru atrisinājumu, kas līdz šim vēl nav nācis. Tādēļ arī Izraēlai jāpaļaujas tikai uz pašas spēkiem, lai pasargātu savu brīvību un neatkarību. Bez tam Izraēla uzskata Pad. savienību par naidīgu varu, kuŗai tās problēmās nav nekā sakāma.

Viens ir skaidrs: ja Vidējos austrumos izceltos jauns kaŗš, Pad. savienība vairs nedrīkstētu pieļaut atkārtotu arabu sakāvi. Šī iemesla dēļ Maskava jaunu kaŗu mēģinās novilcināt, cik vien iespējams, kamēr nebūs pilnīgi droša par arabu uzvaru. Bet katra jauna militāra sadursme var radīt stāvokli, kuŗa attīstība vairs nav aplēšama.

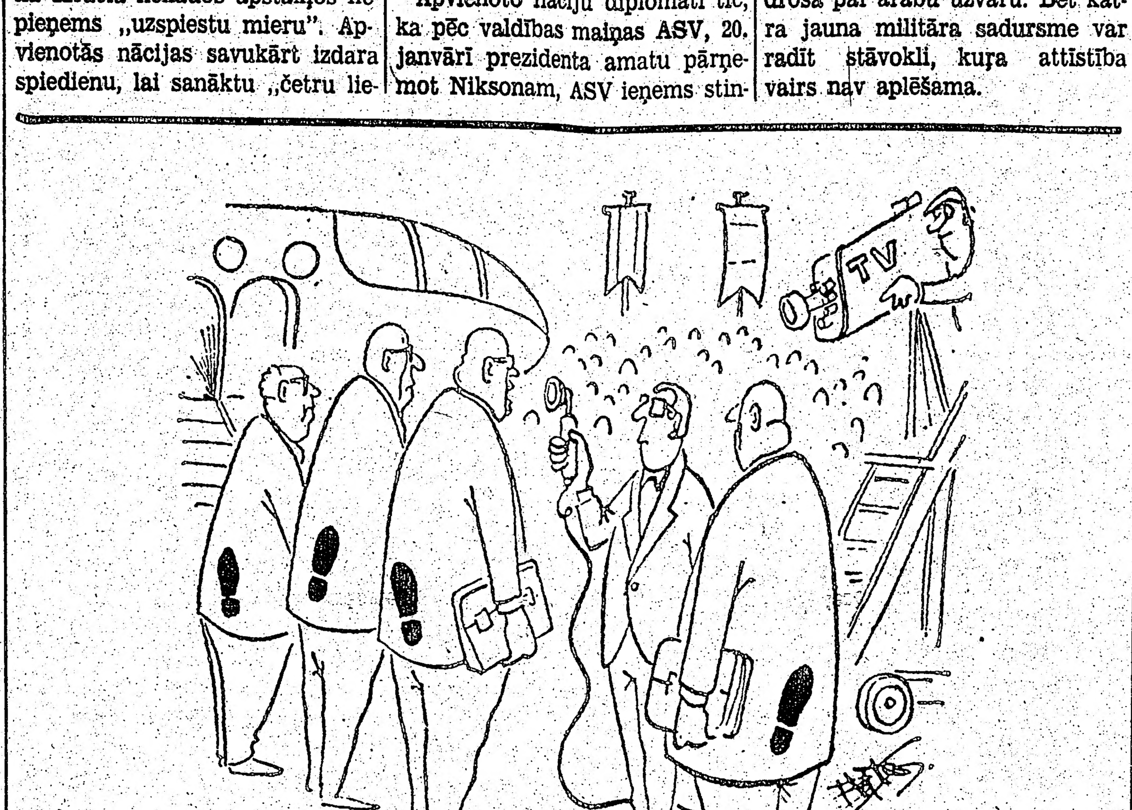

Delegācijas vadītājs radio reporterim: „Mūs uzņēma ļoti laipni un apspriedē piedzīvojām vairākus patīkamus pārsteigumus. Katrā ziņā mūsu delegācijas brauciens vērtējams kā liels panākums."

Rietumvācu humors

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Savā preses konferencē Anglijas galvaspilsētā Londonā Kanadas ministru prezidents Trudo ieteica Kopvalsts konferencei veltīt vairāk vērības nākotnes problēmu pārrunām, bet nekavēties tik daudz pie pašreizējām, kuŗas varbūt nespētu atrisināt... Arī Londonā uz Trudo gaidīja bars meiteņu minisvārkos ar autografu lūgumiem. Kanadas premjēra viesošanos Anglijā reklāmas nolūkos izmantoja kāda vāciete Eva Ritinghauzena, 35 gadus veca šķirtene, ar kuŗu Trudo ieturēja lanču drīz pēc ierašanās Londonā. Intervijā „Daily Mail" Ritinghauzena izteikusies, ka iepazinusies ar Trudo pērnajā augustā un viņu starpā „kā zibens spēriens" iedegusies „mīla uz pirmā acu uzmetiena", tomēr viņa „baidoties", ka Trudo dzīvē ir vairāk sieviešu nekā viņa vien. Uz Ritinghauzenas presei uzticētajiem niekiem Trudo komentējis, ka viņš nedomā precēt šo paziņu un domā, ka tāds cilvēks, kas šādā veidā izpauž savas jūtas un attieksmes, nevarētu būt tik labs draugs, kā vēlas iegalvot.

☆ Skolēni 60 Ontario vidusskolās gatavo iesniegumu izglītības ministram Dēvisam, lūdzot nepagarināt mācības gadu. Pēdējais termiņš organizētu protestu iesniegšanai ir 18. janvāris, ja izglītības ministrija lūgumu nepaklausītu, iespējami skolēnu streiki vai mācību gaitas palēnināšana. Deviss izteicies, ka pagaidām nedomā atcelt rīkojumu pagarināt mācības gadu, kamēr nejutīs *skolēnu vienotu stipru nostāju* aiz šīs prasības.

☆ Otavā nesen atrastas 3 pašdarinātas „bumbas" ielu pastkastēs, bet ceturtā „bumba" izrādījās nekaitīgs pakaļdarinājums. Bell telefona sabiedrība piedāvājusi policijas departamentam savus pakalpojumus bumbu licēju notveršanai, nododot tā rīcībā sarežģīto ierīci, kuŗu parasti izmanto nevēlamu zvanītāju u.c. sadzīšanai.

☆ Toronto vācieši, uzsākot jau 4. janvārī tradicionālo karnevāla sezonu, „sagūstījuši" pilsētas galvu Denisonu un visus četrus kontrolieŗus, aizvedot labprātīgos „gūstekņus" uz vācu-kanadiešu klubu Harmonija. Tur pilsētas tēvi (un mātes) pēc patīkamām dzīrēm saņēmuši arī draudzības skūpstus pa labi un pa kreisi. Denisons savam sagūstītājam, karnevāla princim pasniedza divas pēdas gaŗu un 3 mārciņas smagu kokā darinātu zeltītu Toronto pilsētas atslēgu.

SĪKĀS ZIŅAS

● Franču zvejas kuteŗa „Belle Poule" apkalpe jau priecājās, ka tai laimējies dzīves lielākais loms, kad rīta agrumā ievilka tīklu, kas izrādījās nepiedzīvoti smags. Bet gaidītās zivju bagātības vietā tīklā bija tikai viena vienīga „zivs" — 85 m gaŗa un no tērauda: zvejnieki bija noķēruši britu zemūdeni *„Alaric"*, kuŗa piedalījās manevros jūras kanālī starp Angliju un Franciju. Britu aizsardzības ministrija vēlāk paskaidroja, ka zemūdene bijusi pilnībā satinusies franču zvejnieku tīklā. To atbrīvojot, tīkls nelabojami sademolēts, un tā franču zvejnieki, kas jau priecājās par lielo lomu, atgriezās noskumuši Šērburgas ostā bez zivīm un arī bez tīkla.

● Rabīns Izaks Nisims Telavivas radioraidītājā pārmetis pāvestam Paulam VI, ka viņš izteicis līdzjūtību Libanonai par Izraēlas uzbrukumu Beirutas lidlaukam un nodarītajiem zaudējumiem, bet klusējis par žīdu nogalināšanu Jeruzalemē, tāpat par uzbrukumu Izraēlas lidmašīnai Atēnās. Pāvests uztraucoties tikai par materiālām lietām, — pārmeta rabīns.

● Apvienoto nāciju drošības padome pagājušajā gadā sanākusi 76 sēdēs, no kuŗām 42 veltītas Vidējo austrumu krizei.

TANKI UZ MASKAVU . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ču ražošanas rēķina.

„Ir liela politiska kļūda orientēt iedzīvotājus galvenokārt materiālo prasību virzienā, uzskatot tās par pašmērķi. Galīgajā konsekvencē materiālās vajadzības uzskatāmas tikai par līdzekli morālu mērķu sasniegšanai un lai tuvotos ideālam, kuŗu šai varmācības un ļaunuma pasaulē sastopam tik reti."

Un tad memorandā lasāms: „Savelkot visu teikto kopā, mēs uzskatām, ka Zacharova tezes jāpapildina šādā veidā: 1) Ne tikvien jānovērš nevienprātība naidīgo valstu starpā, bet jāpanāk to tieša tuvināšanās. 2) Nepietiek ar koeksistenci un sadarbību vien, bet nepieciešams arī izlīgums. 3) Nepietiek tikai ar cīņu pret fizisku badu, bet vajadzīga arī cīņa pret morālisku badu. 4) Nepietiek ar preses likumiem vien, bet nepieciešami tādi likumi, kuŗi garantē personas politisku brīvību. 5) Nepietiek ar staļinisma ierobežošanu un atmaskošanu vien, bet vajadzīgs to tieši likvidēt. 6) Ir par maz vienīgi amnestēt politiskos cietumniekus; tie ir pilnīgi jārehabilitē un jāpanāk garantija, ka neviens par saviem politiskajiem uzskatiem netiks vajāts. 7) Ir par maz nākt klajā ar nepietiekamām saimnieciskām reformām, nepieciešama ir saimniecības pārveidošana pašos pamatos."

Nobeigumā memoranda autori griežas pie „vadītājām galvām" ar aicinājumu: „Radiet jaunas morāliskas vērtības! Izstrādājiet jaunas vispārējas politiskas un saimnieciskas idejas! Dodiet mums darbības programmu un ļaujiet mums rīkoties pašiem, ja mūsu lūgumi pēc reformām un mūsu cerības izrādītos veltīgas!"

Tiktāl memorands. — Mēs gan būtu gribējuši, lai mazo tautu tiesības un vēlēšanās atbrīvoties no sasaistīšanas ar krieviem šai vēstījumā būtu spilgtāk izceltas. Būtu arī vēlējušies, lai tai vietā, kur runa par padomju territorijas un varas loka nesamērīgu pieaugšanu, būtu vilktas arī attiecīgas konsekvences. Mēs labprāt būtu dzirdējuši arī nepārprotamu prasību sarkanarmijai izvākties no Igaunijas, Latvijas un Lietuvas, no Ungārijas un Čechoslovakijas. Tomēr neaizmirsīsim šī memoranda rakstītāju stāvokli un apstākļus, kuŗi būtiski atšķiras no mūsu apkārtnes, kad teicam patosa pilnas runas trimdinieku saimēm vai izklāstām savus nacionālos plānus starp pēcpudienas kafiju un cigāru!

Vēl piebilstams: Latvijā ir līdzīgi strāvojumi ar līdzīgiem uzskatiem. Tartū (Tērbatas) universitāte tāpat kā augstākās izglītības iestādes Rīgā ir senas brīvības liesmas uzturētājas un tālāk nesējas.

V. Sk.